

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
53/2023. (IV.14.)
önkormányzati határozata
Nyírbátor Város Vízkárelhárítási tervének (2023) elfogadására

A Képviselő-testület

- jóváhagyja Nyírbátor Város Vízkárelhárítási tervét (2023.) az 1. számú melléklet szerint.

K.m.f.

Máté Antal
polgármester

Badics Ildikó
jegyző

NYÍRBÁTOR
VÁROS
VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI
TERVE
2023.

Jóváhagyta:

Máté Antal
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

- 1. TELEPÜLÉS ÁLTALÁNOS ISMERTETÉSE**
- 2. TELEPÜLÉS TERMÉSZETFÖLDRAJZI, VÍZRAJZI ISMERTETÉSE**
  - 2.1. A település természetföldrajzi adottságai
  - 2.2. A belvízrendszer fekvése, határai
- 3. VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK**
  - 3.1. Mélyfekvésű területek
  - 3.2. Belvízbetörés
- 4. BELVÍZVÉDELMI MŰVEK, VÍZELVEZETŐ HÁLÓZAT KÜL ÉS BELTERÜLET**
  - 4.1. Belvízvédelmi létesítmények
- 5. VÉDELMI BEAVATKOZÁSOK LEÍRÁSA**
- 6. AZ ÖNKORMÁNYZATOK HELYI VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI FELADATAI**
  - 6.1. Felkészülés a védekezésre
  - 6.2. Védekezés
  - 6.3. Védekezés megszűnését követő intézkedések
  - 6.4. Együttműködő szervezetek elérhetőségei
- 7. A VÉDEKEZÉS SZEMÉLYI ÉS TECHNIKAI FELTÉTELEI**
- 8. VÍZTŰGYI IGAZGATÓSÁGTÓL ÉS KATASZTRÓFAVÉDELMTŐL IGENVELT SEGÍTSÉG**
- 9. VÉDMŰVEK FELÜLVIZSGÁLATI RENDJE**
- 10. TÁJÉKOZTATÓ A VÍZKÁRELHÁRÍTÁSRÓL ÉS AZ ÉRINTETT JOGSZABÁLYOKRÓL**
  - 10.1. Kivonat a „Települések helyi vízkárelhárítási feladatai” című útmutatóból
  - 10.2. Védekezéssel összefüggő jogszabályok

II. KIMUTATÁSOK

III. RAJZI MELLÉKLETEK

MŰSZAKI LEÍRÁS

1. Telepítés általános ismertetése

1.1. A Nyíri belvízrendszer tékvése, határai

A belvízrendszert északon a Virányos-Kótai közötti vízválasztó Lónyay-főcsatorna, a Berkesz-Amarcs-Gyulaháza-Nyírmada közötti huzódó, keleten a Nyírmada-Hodász-Nyírbátor-Nyírligos közötti vízválasztó (Nyírség-Kelet-Nyírség határa) délen a Nyíradony-Hajdúhadház közötti vízválasztó, nyugaton a Kótai-Nyíregyháza-Újfehértó-Teglas községtől nyugatra huzódó vízválasztó határolja.

A terület dombos, dél-észak felé huzódó völgyekkel. A 7 fő völgyben levő fölfolyások gravitációs vezetik a vizeket a Lónyay-főcsatornába, amely a Tisza vízszaduzasztó hatása miatt végig töltészeit.

A Lónyay-főcsatornába torkoltó fölfolyások torkolati szakaszai szintén töltészeit, s a töltések közötti mélyárterület 7 db szivattyútelep - ahol a gravitációs átvezetés is biztosított - emeli be magas befogadói vízállás esetén a belvizeket.

Jellemző terepnagyságok: a vízgyűjtő felső részén Téglásnál, Nyíradonynál, Nyírbátornál 160-166 mBf, a Lónyay-főcsatorna mentén 95,00-100,00 mBf.

A terület talajai genetikai osztályozás szerint túlhyomórészi nem karbonátos humuszos homoktalajok, fülkőhomok, rozsdabarna erdőtalajok, de találhatók nem karbonátos csernozjom és a mélyebb rétegekben réti talajok is.

Talajfizikai osztályozás szerint túlhyomórészi homok (90 %), de a dombok közötti mélyebb rétegekben vályog talajok, vizgazdálkodási tulajdonságaik alapján jó vízáteresztő képességű, gyengén vízzel tartó talajok.

A belvízrendszer teljes egészében magyar területen helyezkedik el, nagysága 2 066 km², ami magában foglalja a Lónyay-főcsatorna (közvetlen) vízgyűjtőterületét és a Nyíri fennsíkot is.

Simai-fölfolyás	101,95 km ²
Erpataki-fölfolyás	375,95 km ²
Kállai-fölfolyás	398,28 km ²
Máriapócsi-fölfolyás	322,60 km ²
Vajai-fölfolyás	301,27 km ²
Lónyay-főcsatorna közvetlen	426,11 km ²
Nyíri-fennsík	177,00 km ²
Összesen:	2103,16 km²

A csatornák a völgyekben huzódnak, a csatornasűrűség 0,78 km/km².

A mértékadó vízhozam kiszámításánál figyelembe vett lefolyási tényező értéke átlag: 0,075.

A csatornák beagyazottsága változik, kis beagyazást szakaszokat mely dombhátságok (6-13 m) követnek. Jellemző a folyosódásra hajlamos allaljai, ami különösen a kelet-nyugati irányú esatornáknál okoz gondot. Ezen esatornaszakaszok túlhyomórészt különböző típusú, zömmei Gavallér féle fenékbiztosító elemekkel látjuk el.

A talajvíz szintje a terep alatt átlagosan 3,7 m-re van, ezen belül a homokdombok alatt a talajvíz kedvezőtlenül mélyen, a völgyek alatt, valamint a Lónyay-főcsatorna mellett mélyárterít részeken kedvezőtlenül magasan található.

A terület a homokos talaj, a nagy terep és vízszintesek miatt általában kedvező belvázi adottságú. A belvíz a mélyebb tékvésű völgyekben és a Lónyay-főcsatorna mellett ártéri területeken okoz gondot, a többi helyen inkább csapadékiány jelentkezik. A térségben 6 db állandó jellegű, komplex hasznosítástú belvízátározó van.

1.2. A 07-04. számú VAJAI-FÖLFOLYÁS völgye elöntési adatai

A belvízrendszeren belül a 07-04. számú Vajai-fölfolyás völgye belvízvédelmi szakasz területén az 1985. és 2022. éveket felölelő időszakban észlelt legnagyobb elöntés adatai az alábbi táblázat tartalmazza:

Év	Maximális elöntés fennállása		Maximális elöntés nagysága [ha]
	Maximális elöntés kezdete	Maximális elöntés vége	
1985	március 8.	március 29.	347
1986	január 25.	január 29.	432
1987	április 11.	április 15.	628
1988	június 2.	janus 6.	65
1989	május 8.	május 9.	1023
1989	május 9.	május 13.	494
1989	május 14.	május 15.	113
1997	május 26.	július 2.	190
1998	április 21.	május 2.	243
1999	február 24.	május 4.	833
2000	április 6.	május 2.	600
2001	március 7.	március 26.	420
2003	március 13.	március 21.	300
2006	február 21.	március 28.	1500
2010	december 9.	december 31.	1700
2011	január 1.	február 2.	1800
2013	április 7.	április 15.	750
2014-2020	-	-	-
2021	február 10.	június 14.	1150
2022	-	-	-

A Vajai-főfolyás völgyében közel 45 éve kezdődött el a vízvisszatartás a Vajai és Rohodi víztorzó megépítésével. A belvízelvonulás hatása azonnal megváltozott. Korábban az árhullám minden tavasszal veszélyeztette Nyírbátor belterületét, de a belvízelöntés is lecsökkent a tározók megépítése után. Teljesen megváltozott a Vajai-főfolyás vízgyűjtőjének helyzete. A korábban hosszú ideig előtört területet a helyes vízvisszatartás alkalmazása kapcsán nem kerültek előtérre. A két tározó feltöltése a belvizes időszak idejére esik, így a csatorna vízállása alacsony, be tudja fogadni a mellékágak és szivárgók vizét. Ezáltal az előtört területek nagysága a korábbi 1962. év előtti évekhez viszonyítva csökkent.

1.4. A Nyírségi belvízrendszer hidrometeorológiai jellemzői

A vizsgált terület a Nyírség középső részén helyezkedik el. Az éghajlat – akárcsak a Kárpát-medence többi részén is – mérsékelt szárazföldi, atlanti és mediterrán hatásokkal. Ez az éghajlati körzet minden éghajlati elem tekintetében szélsőséges, szárazságra hajlamos: hőmérséklet változékonysága, csapadék szeszélyessége, bizonytalansága itt a legnagyobb. A belvízhullámokat is kiváltó nagykiterjedésű, hosszabb esőzéseket okozó szinoptikai helyzetek: a centrum típus és a vonuló mediterrán típus.

1.4.1. Léghőmérséklet

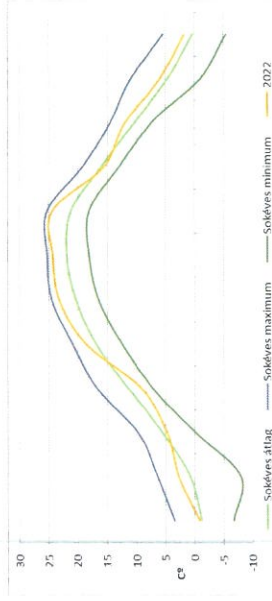
A léghőmérséklet átlagértéke valamivel alacsonyabb az országos átlagnál.

Az Nyírbátorra is jellemző átlag, minimum, maximum adatokat a Császárszállás műszerkeres állomás 1971-2022 közötti mérései alapján határoztuk meg:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Éves
2022. (C°)	-0,8	2,8	4,8	9,3	18,6	23,2	24,3	24,4	15,6	12,0	6,0	1,8	11,8
Átlag (C°)	-1,2	0,7	5,6	11,6	16,9	20,3	21,9	21,1	16,1	10,4	4,6	0,3	10,7
Maximum (°C)	15,7	19,0	25,2	32,8	34,9	38,4	40,1	39,4	36,3	31,4	25,3	16,7	
év	2002	2017	2017	2013	2003	2021	2007	2000	2015	1989	1997	2017	
Minimum (°C)	-24,0	-23,2	-13,6	-5,0	-0,8	6,0	7,3	5,5	1,4	-8,4	-11,5	-18,5	
év	1987	1987	1987	2020	2007	1998	1993	1999	1997	1997	1989	2002	

4. táblázat: Sokéves havi léghőmérséklet adatok

A sokéves átlagos léghőmérséklet 10,7 °C. Statisztikailag a legmelegebb év a 2019-es volt, amikor 13,4 °C-t regisztráltak a leghűvösebb év az 1980-as volt, a maga 8,4 °C-os átlaghőmérsékletével. 2022-ben 11,8 °C-os volt az éves átlaghőmérséklet, amely 1,1 °C-kal magasabb a sokéves átlagnál.

3. ábra: Sokéves havi léghőmérséklet átlagok

A havi maximum és minimum léghőmérsékletek alakulása Császárszálláson 2022-ben a sokéves átlagokhoz viszonyítva

1.4.2. Besugárzás, Napsütés, szél

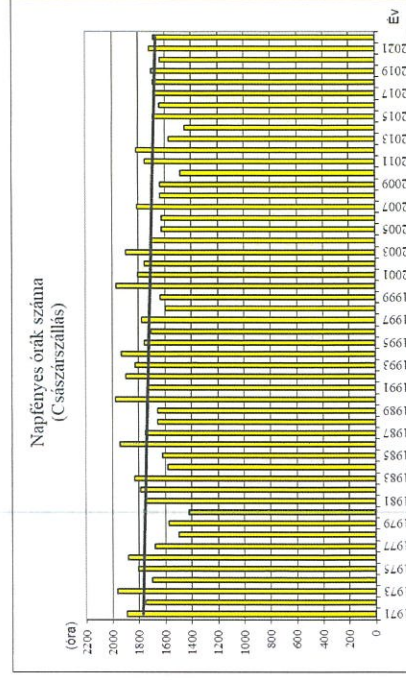
A besugárzás évi átlagos értéke az alföldi jelleg ellenére, a kedvezőtlen földrajzi fekvés miatt az országos átlagnak felel meg.

A napsütéses órák évi átlagos összege Császárszállás műszerkeres állomás 1971-2022 közötti adatai szerint 1722 óra. Legkevesebb volt a napsütéses órák száma 1980-ban, 1418 óra. A sokéves maximumot, 1973 órát 1990-ben regisztrálták.

Napfényben legszegényebb hónap a december, leggazdagabb a július.

A borult napok száma az országos átlag körüli érték.

Az uralkodó szélirány északkeleti, észak-keleti.

4. ábra: Napfényes órák száma.

Napfénytartamot a Nyírség öblözetben Császárszálláson mértek.

1971- 2015 közötti adatok alapján átlagosan 1729 a napfényes órák száma. A sokéves maximumot, 1973 órát 1990- ben, a sokéves minimumot, 1418 órát 1980-ben mértek.

1.4.3. Csapadékok

Nyírbátoron 1950-től van csapadékmérő állomásunk.

A 2022. évi, a sokéves havi és éves átlagszapadékok, valamint a szélső értékeket az alábbi táblázat tartalmazza:

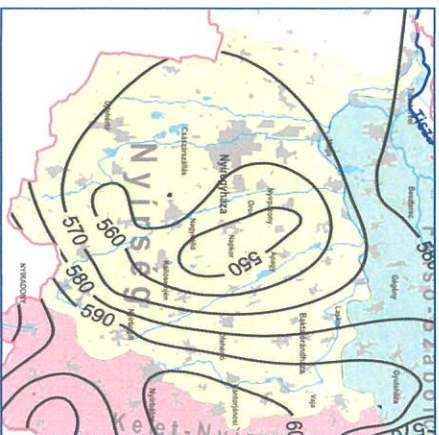
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Éves
2022	15,8	17,4	11,7	46,8	13,2	11,9	31,8	63,4	170,8	6,1	47,0	98,3	534
Átlag	41,1	40,9	35,8	44,2	63,0	81,0	70,5	56,1	47,1	42,8	50,8	56,5	629
Max. év	104 1979	148 1999	148 2013	111 1998	160 2010	233 1974	221 2010	188 2005	207 1996	171 1974	153 2009	172 2010	1363 2010
Min. év	6 1964	1 1976	1 1974	2 2007	11 1990	12 2022	12 1972	4 2012	0 1986	0 1951	7 1986	2 2013	419 2015

2. táblázat: A város sokéves havi és éves csapadékkalauzái

A sokéves legkisebb éves csapadékokat 1974-ben mérték Kállósemjénben, 302 mm-t.

Az utóbbi évek közül a 2010-es év volt a legcsapadékosabb, azán két csapadékoszegeény év következett. A 2013-as illetve 2014-es év sokéves átlaghoz közeli csapadékok hozták, majd a 2015-ös év csapadékokban szegényen alakult.

A sokévi területi átlagszapadékok 629 mm. Rendkívül csapadékos a 2010-es év 1363 mm területi átlaggal, legerősebben az 2015-ös év 419 mm átlag csapadékkal.

2. ábra: Sokéves csapadékosztásos zónavonalas ábrázolásainkban

1.4.4. Hóidatok

A rendelkezésünkre álló 60 éves adatsorból a nyíregyházi, császárszállási és újfehértői állomáson végzett hőmértékre vonatkozó észlelések és mérések alapján megállapítható, hogy:

- hótéteg kialakulása a november-március időszakban valószínű, de a legtöbb hó általában januárban és februárban halmozódik fel.
- hóborítás napok száma átlagosan 38 nap, de emellett jóval több is lehet, hiszen például a 2010-2011-es tél folyamán 104 nap volt az Újfehértői állomáson. Előfordul azonban, hogy nem alakul ki mérhető hótéteg
- sokéves közepes hóvastagság 7,6 cm, a legnagyobb évi közepes érték 49 cm volt az 1998/1999-es idényben Császárszálláson.
- legnagyobb hóvastagságot 65 cm-t az 1998/1999-es idényben mérték Nyíregyháza állomáson, ugyanakkor volt 79 mm-es maximális hóvázatartalom is.

Sokéves területi hótakarós napok száma: 34 és 42 nap között változik.

Hótakaró vastagság szempontjából a maximum 1999-ben, míg a minimum 1981-ben volt.

1.4.5. Párolgás

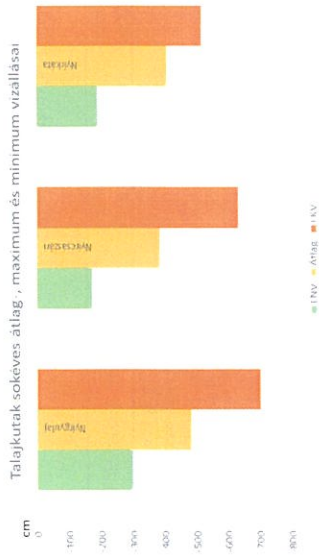
A párolgás mérése az év vegetatív periódusában (IV-X hónapban) „A”-típusú mérőkóddal történt Császárszállás állomáson. Az adatsor 1971- 2022 közötti havi és éves mérőkóddal történt Császárszállás állomáson. Az adatsor 1971- 2022 közötti havi és éves párolgás értékeit tükrözik. Ez alapján a területi sokéves átlagpárolgás 662 mm, a legnagyobb értéket, 885 mm-t 2007-ben mérték, a legkisebbet, 518 mm-t 1989-ben. A legnagyobb párolgás július hónapban van, a területi havi átlag értéke 136 mm, de elérheti a 195 mm-t is. 2022 júniusában a havi maximum párolgásérték döntően meg, 178 mm párolgást regisztráltunk. A mért értékek a szabad vízfelület párolgását jelölik állandó víz jelenlétében.

Évek	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	Éves
2022 (mm)	59	129	178	188	147	60	32	792
Sokéves átlag	72	105	126	136	117	70	36	662
Sokéves minimum	45	71	84	95	63	42	20	518
Sokéves maximum	102	140	178	195	169	117	85	885

Talajvíz

Nyírbátor a 07.12-es belvízvédelmi szakaszon található. A településen nincs talajvíz figyelő kut. A környező települések talajvízűjének az átlagos talajvízszintje perem alatt: - 424 cm.

(3 db talajvíz figyelő kut sokévi átlagos vízszintjeinek átlaga)

2. Település természetföldrajzi, vízrajzi ismertetése

2.1. Település természetföldrajzi adottságai

Nyírbátor Város egy 11403 fős lakosú település, mely Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye déleleti részén, Nyíregyházától 42 km-re DK-i irányban helyezkedik el. Szomszédos települések: Nyíregyháza, Nyírdarvas, Nyírcsászári, Nyírkáta, Nyírvasvári, Nyírpuszt, Pincse, Nyírbohát és Máriapócs. Legfontosabb közúti megközelítési útvonala a Debrecenről a városon át egészen Mátészalkáig húzódó 471-es főút, ezen érhető el mindkét végponti város irányából. Nyíregyházával a 4911-es út, Baktalórántházával a 493-as főút köti össze.

Nyírbátor az Észak-Alföldi régióban a Nyíri tájegységben a 46. számú Nyíri (07.04. számú Vajai-főfolyás völgye belvízvédelmi szakasz) és a 44. számú Krasznabalparti belvízrendszer (07.12. számú Kraszna bal parti belvízvédelmi szakasz) határára helyezkedik el.

Domborzatára változatos felszín a jellemző. A jellemző terepmagasság Nyírbátor város közigazgatási területén 149,00 - 160,00 mBf. között változik, de a legnagyobb részt 150,00 - 153,00 mBf. közötti magasságok vannak.

Belterületének terepmagassága 110-114 mBf közötti (a D-i részen 116-118 mBf. szint is található), enyhén hullámos felszínnel. A külterület erősen változó. A É-i és Ny-i oldal jellemzően dombos-homokos, a K-i oldal viszont kötöttebb, melyebb fekvésű.

Talaj:

Nyírbátor város a Nyírség K-i részén található. Talajtani szempontból a Nyírség jól elhatárolható tájegysége, helyenként barna erdőtalajokkal, kisebb mértékben fűtőhomokkal. A laposabb területek kissé iszaposabb, agyagosabb homokján réti homoktalajok képződtek melyek vizgazdálkodási szempontból többnyire kedvezőtlenek.

Talajvizek:

A városban rendszeres talajvízszint megfigyelés történik.

A kút helye: Nyírbátor
 A kút törzsszáma: 001621
 A kút jelző száma: 108
 A kút peremmagassága: 151,41 mBf
 Terepmagassága: 150,97 mBf
 Mélysége: 7,30 m
 Legkisebb talajvíz szint (LKV): 425 cm /1952.
 Legnagyobb talajvíz szint (LNV): 110 cm /1967.

Vízszintes koordináták az egységes országos vetületi rendszerben:

x = 280.700 m y = 881.200 m z = 150,97 mBf.

A város belterületén az 1999. évi belvízhelyzet maximális talajvízszintje rögzítve lettek 3 db ácsot kútban.

Sz.	Ácsot kút helye	Terepszint a kótnál (mBf.)	Max. talajvízszint 1999-ben (mBf.)	Max. talajvízszint terep alatti mélysége 1999-ben (m)
1	Császári út 70.	151,09	147,823	3,27
2	Debrecen út 25.	152,18	150,340	1,84
3	Árpád út 82.	151,71	149,299	2,41

2.2 A belvízrendszer fekvése, határai

A belvízrendszer teljes egészében magyar területen helyezkedik el, nagysága 2 066 km², ami magában foglalja a Lónyay-főcsatorna (közvetlen) vízgyűjtőterületét és a Nyíri fennsíkot is.

Simai-főfolyás	101,95 km ²
Érpataki-főfolyás	375,95 km ²
Kállai-főfolyás	398,28 km ²
Máriapócsi-főfolyás	322,60 km ²
Vajai-főfolyás	301,27 km ²
Lónyai-főcsatorna közvetlen	426,11 km ²
Nyíri-fennsík	177,00 km ²
Összesen:	2066,00 km²

A csatornák a völgyekben húzódnak, a csatornasűrűség 0,78 km/km².

A belvízrendszer északon a Virányos-Kótaj közötti vízválasztó a Lónyay-főcsatorna, a Berkesz-Anarcs-Gyulaháza- Nyírmada között húzódó, keleten a Nyírmada-Hodász-Nyírbátor-Nyírlugos közötti vízválasztó (Nyírség-Kelet-Nyírség határa) délen a Nyíradony-Hajdúhadház

közötti vízváltásról, nyugaton a Kótaj-Nyíregyháza-Ujfehertő-Teglas közösgétektől nyugatra húzódó vízváltásról határozza meg.

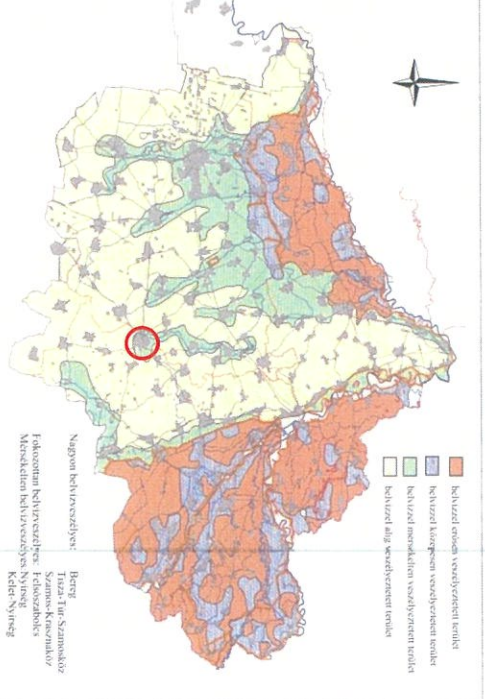
A terület dombsós, dél-északi felé húzó völgyekkel. A 7 fő völgyben lévő főfolyások gravitációs vezeték a vizet a Lónyay-főcsatornába, amely a Tisza visszaturkászott hatása miatt végig töltészet. A Lónyay-főcsatornába torkolló főfolyások torkolati szakaszai szintén töltészetek, s a töltések közötti mélyváltásról 7 db szivattyútelep - ahol a gravitációs átvitel is biztosított - emeli be magas befogadói vízállás esetén a belvizeket.

Jellemző terepmagasságok: a vízgyűjtő felső részén Teglasnál, Nyíradonynál, Nyírbátornál 160-166 mBf, a Lónyay-főcsatorna mentén 95,00-110,00 mBf.

Nyírbátor Város a 46. számú Nyíri (07.04. számú Vajai-főfolyás völgye belvízvédelmi szakasz) és a 44. számú Krasznabalparti belvízrendszert (07.12. számú Kraszna bal parti belvízvédelmi szakasz) határára helyezkedik el.

3. Veszélyeztetett területek

3.1. Mélyfektetésű területek

A Palfai veszélyeztetettség index alapján a települések besorolása 3-as kategóriába történik, a relatív gyakoriságok számítását követően. A sokéves előtérési térképek egymásra illesztéséből számolható a belvízi előtérzés előfordulásának relatív gyakorisága (az előforduló esetek aránya a vizsgált összes évek számához).

A négy különböző veszélyeztetettségű kategória és az azokhoz tartozó veszélyeztetettség mértékai az alábbiak:

Veszélyeztetettségű kategória	A belvízi előtérzés relatív gyakoriság	Belvízzel való veszélyeztetettség mértéke
1	0,00 < 0,05	Belvízzel alig veszélyeztetett terület
2	0,05 – 0,10	Belvízzel mérsékelt veszélyeztetett terület
3	0,10 – 0,20	Belvízzel közepesen veszélyeztetett terület
4	> 0,20	Belvízzel erősen veszélyeztetett terület

A belvízzel veszélyeztetett területek lehatárolása a fenti említett 4 kategória szerint történik.

A belvíz veszélyeztetettség mérőszáma (BV-mutató) alapján Nyírbátor Város a belvízzel mérsékelt veszélyeztetett (2-es kategória) terület közé sorolható.

Nyírbátor város a 07.04. számú Vajai-főfolyás völgye belvízvédelmi szakasz és a 07.12. számú Kraszna bal parti belvízvédelmi szakasz határára található, melyek belvíz-veszélyeztetettsége:

- 07.04. számú Vajai-főfolyás völgye belvízvédelmi szakasz
- Évi átlagos belvizes napok száma: **1 nap/év.** (Az elmúlt 10 évre viszonyítva)
- Belvízvédelmi készülettség gyakorisága: **1 elrendelt készülettség / 10 év** (l. fők) 2013-2022 közötti időszakra vonatkozóan.
- 07.12. számú Kraszna bal parti belvízvédelmi szakasz
- Évi átlagos belvizes napok száma: **2 nap/év.** (Az elmúlt 10 évre viszonyítva)
- Belvízvédelmi készülettség gyakorisága: **1 elrendelt készülettség / 10 év** (l. fők) 2013-2022 közötti időszakra vonatkozóan.

A község területén beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a mélyfektetésű területeket fel kell tölteni, a vízvezető hálózatot ki kell építeni. A belterületi beépíthetőségre általában elmondható, hogy vízrendezéssel, illetve vízelentéssel végrehozható. Minden új tervezett beépítéssel a felszíni vizek elvezetéséről illetve szükség szerint a talajvízszint süllyesztéséről gondoskodni kell.

A talajvíz helyzetére a 60-as évek végéig a mély víztűkór volt a jellemző, majd folyamatos talajvízszint emelkedés következett be, mely fokozza a belvízjelenségek bekövetkezését. Télen a fagyott talajfelszínen történő gyors hóolvadás, vagy a nyári rendkívül zápor esetén a beépített területeken előtérzés keletkeznek.

A településen nagyobb belvízszintű területek idején 1967, 1979, 1980-81, és 1985-ban voltak. Rendkívül súlyos belvízhelyzet alakult ki 1999-ben és 2000-ban. Az utóbbi évek magas talajvízszintjének következtében a sokszor rekord mennyiségű csapadék a kötött talaj telítettsége miatt képtelen elszivárogni.

A terepszint alakulása a belvízelvezetés szempontjából kedvezőtlen, egyenetlen, hullámos. Emiatt a lefolyástalan, zárt területeken hóolvadáskor, záporok alkalmával elöntések keletkeznek. A kiépítettség alacsony foka miatt a problémák rendszeresek.

A városban több helyen lefolyástalan területek vannak, ahol az utóbbi évek csapadékos időjárásának hatására és az ezzel együtt járó talajvízszint megemelkedése miatt már jelentős belvíz elöntések keletkeztek.

A csapadékvíz hálózat kiépítettsége a vasúttól D-re lévő területeken kedvezőbb, mint az Északi területeken.

A város belterületén található Múzeumi tó valamint a külterületen található Szénaréti tó és a Mesterréti tó záportározóként üzemel. A záportározók a belterületről érkező nagyobb csapadékvizek terhelését egyenlítik ki, illetve csillapítják.

A belterületi csapadékvíz elvezető hálózatot az 1970-es években illetve az azt követő években építették meg.

A belterületen az elöntések elszórt foltokban a mély fekvésű lefolyástalan területeken alakultak ki.

Külterületen az 1999. évi eddigi maximális belvízelöntések elsősorban a mély fekvésű vízállások területeken és a Mesterréti csatorna mentén valamint a Nyírbátor-Vasvári folyás mentén alakultak ki.

A belterületi beépíthetőségre általában elmondható, hogy vízrendezéssel, illetve víztelenítéssel végrehajtható.

A belvárosban a Tánácsos, Ady, Eduárd, Söhördő, Szabadság tér, Kisszoros utca és térsége környezetében mély fekvésű területek vannak, ahol belvízárak keletkeztek. A belvízárak oka, hogy az elvezető csatornahálózat nem épült ki illetve nem képes a csapadék időbeni elvezetésére.

A 151,00 mBf. alatti területeken mértékadó helyzetben a talajvíz -1,0 m körül illetve attól magasabban van. Különösen veszélyeztetettek a 150,00 mBf. alatti területek belvíz szempontjából. Egyes mélyebb fekvésű területeken a talajvíz a térszín fölé emelkedve felszíni vízborításként is megjelenik s e szintet a csapadékból származó hozzáfolyások is emelik.

Minden új tervezett beépítésnél a felszíni vizek elvezetéséről illetve szükség szerint a talajvízszint süllyesztéséről gondoskodni kell.

A település területén beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a mély fekvésű területeket fel kell tölteni, a vízvezető hálózatot, ki kell építeni.

A település felszíne kellően tagolt, jól elhatárolható fővízgyűjtő és részvízgyűjtő területre osztható. Ennek következtében a lefolyási irányok adottak, nincs lehetőség különböző elvezetési módokra.

Kimutatás a belterületi vízvezető csatornákról:

Érintett utca	Csatorna hossza (Nyírbátor)				Működésesen (m)
	Földmétrő (m)	Nyílt, burkolt (m)	Zártvez. (m)	Folyóka (m)	
Eduárd utca 17 hrsz	0	0	279	0	279
Váci utca 20/2 hrsz	0	0	432	0	432
Radnóti utca 29/4 hrsz	0	0	100	0	100
Nincs neve 054/2 hrsz	734	0	0	0	734
Nincs neve 086 hrsz	0	0	160	0	160
Nincs neve 087/2 hrsz	550	0	0	0	550
Nincs neve 088 hrsz	460	0	0	0	460
Nincs neve 090 hrsz	600	0	0	0	600
Nincs neve 091 hrsz	1547	0	0	0	1547
Nincs neve 093 hrsz	0	0	1580	0	1580
Nincs neve 094 hrsz	296	0	0	0	296
Nincs neve 095 hrsz	603	0	0	0	603
Nincs neve 097 hrsz	350	0	0	0	350
Fünyadi utca 126 hrsz	40	0	1000	0	1040
Iskola utca 127 hrsz	0	0	792	0	792
Sport u. 173 hrsz	0	0	594	0	594
Encsesesi u. 174 hrsz	2100	0	0	0	2100
Sóhordó utca 220 hrsz	670	1460	200	0	2330
Sarkantyú u. 293/5 hrsz	0	60	30	0	90
Seregély u. 293/18 hrsz	0	70	30	0	100

Kisbongráti u. 339 hrsz	0	0	500	0	0	500
Debreceeni u. 403/8 hrsz	0	165	122	73	0	360
Betezvár Gyula u. 408/16 hrsz	0	340	0	0	0	340
Kimizsi u. 408/63	0	0	40	0	0	40
Zrínyi u. 408/123 hrsz	0	0	960	0	0	960
Ezerédes u. 497 hrsz	0	0	938	0	0	938
Fedcs Miklós u. 503/38 hrsz	0	364	0	0	0	364
Bajcsy-Zs. u. 552 hrsz	566	0	1641	0	0	2207
Wesselényi u. 672 hrsz	0	0	40	0	0	40
Szalk u. 738 hrsz	0	0	367	0	0	367
Mátróok u. 826 hrsz	0	0	770	0	0	770
Nincs neve 845 hrsz	206	0	0	0	0	206
Nincs neve 925 hrsz	143	0	0	0	0	143
Esze Tamás 927 hrsz	0	0	320	0	0	320
Nincs neve 0103/2 hrsz	225	0	0	0	0	225
Nincs neve 0109 hrsz	650	0	0	0	0	650
Nincs neve 0147 hrsz	880	0	0	0	0	880
Nincs neve 0165/2 hrsz	1000	0	0	0	0	1000
Nincs neve 0168 hrsz	520	0	0	0	0	520
Nincs neve 0170 hrsz	1750	0	0	0	0	1750
Nincs neve 0187 hrsz	630	0	0	0	0	630
Nincs neve 0188 hrsz	850	0	0	0	0	850
Nincs neve 0206 hrsz	470	0	0	0	0	470
Nincs neve 0212 hrsz	550	0	0	0	0	550
Nincs neve 0221 hrsz	516	0	0	0	0	516
Nincs neve 0222/2 hrsz	597	0	0	0	0	597
Nincs neve	915	0	0	0	0	915

0222/3 hrsz						
Nincs neve 0227 hrsz	803	0	0	0	0	803
Nincs neve 0330/2 hrsz	866	0	0	0	0	866
Nincs neve 0230/19 hrsz	1100	0	0	0	0	1100
Nincs neve 0259/5 hrsz	760	0	0	0	0	760
Nincs neve 0261/8 hrsz	300	0	0	0	0	300
Nincs neve 0369/10 hrsz	650	0	0	0	0	650
Nincs neve 0369/11 hrsz	100	0	0	0	0	100
Nincs neve 0389 hrsz	400	0	0	0	0	400
Nincs neve 0393 hrsz	150	0	0	0	0	150
Rakóczi u. 1019 hrsz	0	136	303	0	0	439
Tatásos u. 1030 hrsz	940	0	0	0	0	940
Béke u. 1084 hrsz	0	200	1400	0	0	1600
Csokonai u. 1115 hrsz	310	0	500	0	0	810
Széchényi u. 1289 hrsz	0	500	300	0	0	800
Bejten Gábor u. 1374/1 hrsz	0	100	300	0	0	400
Booskai u. 1399 hrsz	0	0	440	30	0	470
Honvéd u. 1422 hrsz	0	280	0	0	0	280
József Attila u. 1477 hrsz	760	1000	571	0	0	2331
József Attila 1487/7 hrsz	10	0	0	0	0	10
Dózsi u. 1607 hrsz	100	40	280	0	0	420
Atkócz u. 1678/2 hrsz	0	0	120	0	0	120
Ady Endre u. 1678/3 hrsz	300	0	500	0	0	800
Mester u. 1735 hrsz	0	366	0	0	0	366
Jókai Mór u. 1764 hrsz	0	0	166	0	0	166
Nincs neve 1863 hrsz	86	0	0	0	0	86
Danjanich u.	0	0	1330	0	0	1330

1874 hrsz													
Károlyi u. 1930 hrsz	0	0	200	0	0	0	200						
Kossuth u. 1987/1 hrsz	0	0	1500	0	0	0	1500						
Ifjúság u. 1994/1 hrsz	0	0	120	0	0	0	120						
Vasvári Pál u. 2093 hrsz	0	0	200	0	0	0	200						
Martínovics u. 2117 hrsz	0	0	256	0	0	0	256						
Bem József u. 2150 hrsz	0	0	255	0	0	0	255						
Édesanyák u. 2225 hrsz	0	0	1514	0	0	0	1514						
Szólió u. 2281 hrsz	0	0	880	0	0	0	880						
Vörösmarty u. 2329 hrsz	0	0	80	0	0	0	80						
Császári u. 2417/1 hrsz	0	0	340	0	0	0	340						
Zsák u. 2426 hrsz	0	0	32	0	0	0	32						
Kölessey u. 2345 hrsz	0	0	0	110	0	0	110						
Báthory u. 2508 hrsz	0	0	575	0	0	0	575						
Szabadság tér 2525/6 hrsz	0	0	804	0	0	0	804						
Szentivér u. 2599 hrsz	620	210	256	0	0	0	1086						
Fáy András u. 2709/1 hrsz	0	0	1022	0	0	0	1022						
Árpád u. 2780/1 hrsz	95	655	1025	0	0	0	1775						
Vágóhid u. 2865/1 hrsz	470	0	688	0	0	0	1158						
Mátyás király u. 2929/21 hrsz	0	0	237	0	0	0	237						
Kert u. 4001/11 hrsz	0	180	0	0	0	0	180						
Napsugár u. 4001/36 hrsz	0	160	0	0	0	0	160						
Tavaszi u. 4001/55 hrsz	0	318	0	0	0	0	318						
Nyírkői u. 4001/68 hrsz	0	160	0	0	0	0	160						
Szende Pál u. 4051 hrsz	0	206	0	0	0	0	206						
Almás kert u. 4097 hrsz	0	300	0	0	0	0	300						
Honokkert u. 4145 hrsz	153	0	112	0	0	0	265						

Nincs neve 4166/12 hrsz	0	126	0	0	0	0	126						
Kisszoros u. 4183 hrsz	0	653	344	0	0	0	997						
Földvár u. 4211 hrsz	0	200	0	0	0	0	200						
Fáy András utca 4226/71 hrsz	0	0	2456	0	0	0	2456						
Nincs neve 6780 hrsz	33	0	0	0	0	0	33						
Összesen (m)	27424	8249	30001	213	0	0	65887						

5.sz. melléklet

A város bel- és külterületi csapadékvizeinek fő befogadói az alábbi belvízesetornák:

Sorszám	Csatorna neve		Csatorna kezelője
	46.sz. Nyíri belvízrendszer		
1	Vajai-főfolyás		FETIVIZIG
2	Szénarét szivárgó		FETIVIZIG
3	Borbélykúti szivárgó		Önkormányzat
4	Borbélykúti 1. oldalág		Önkormányzat
5	Borbélykúti 2. oldalág		Önkormányzat
6	Borbélykúti 3. oldalág		Önkormányzat
44.sz. Krasznabalpárti belvízrendszer			
7	Nyírbátor-Vasvári folyás		FETIVIZIG
8	Mesteréti csatorna		FETIVIZIG
9	Mesteréti 1. oldalág		Önkormányzat
10	Mesteréti 2. oldalág		Önkormányzat
11	Mesteréti 3. oldalág		Önkormányzat
12	Mesteréti 3/1. oldalág		Önkormányzat
13	Nyíresi csatorna		FETIVIZIG
14	Nyíresi 2. oldalág		Önkormányzat
15	Nyíresi 3. oldalág		Önkormányzat
16	Nyíresi 3/1. oldalág		Önkormányzat
17	Nyíresi 4. oldalág		Önkormányzat
18	Nyíresi 5. oldalág		Önkormányzat
19	Nyíresi 5/1. oldalág		Önkormányzat
20	Rosszgyárosi csatorna		FETIVIZIG
21	Rosszgyárosi 1/1. oldalág		Önkormányzat
22	Göbe-Csabolyi mellékfolyás		FETIVIZIG

12. táblázat: Csatornák Nyírbátor területén

A FETTIVIZIG kezelésében lévő Vajai-főfolyás a 46. számú Nyíri belvízrendszerre jellemző 12 l/sec/km² fajlagos vízhozamra lett kiépítve.

2023. márciusban készült, a kül- és beltérleten az önkormányzat kezelésében lévő belvízvédelmi létesítmények mennyiségének és állapotának adatait az alábbi két táblázat tartalmazza (nem értendő ide az önkormányzati tulajdonú, de a vizsgázálókódási társulat által üzemeltetett csatorna):

Beltérletet mentesítő belvízvédelmi művek						
	hossza (m)	állapota (jó, megfelelő, felújítandó, változó)	kaszályság (%)	feliszapoló-dottság (től – ig) (cm)	darabszám/ térfogat	kiepítettség* (%)
Zárt csatorna (nem átvesz):	30389	megfelelő	-	0-10	-	-
Nyílt, hagyományos lapburkolattal rendelkező csatorna:	18315	felújítandó	-	0-10	-	-
Nyílt, korszerű előregyártott vasbeton elemmel burkolt csatorna:	4923	megfelelő	-	0-10	-	-
Nyílt földmedrű csatorna:	1983	jó	-	0	-	-
Folyóka:	2785	megfelelő	-	0-10	-	-
Szikkaező árok:	58375	-	-	-	-	97
Csatorna mindösszesen:						
Záportároló:	-	-	-	-	2 db	
Szivattyúállás:	-	-	-	-		

Kültérletet mentesítő belvízvédelmi művek					
	hossza (m)	állapota (jó, megfelelő, felújítandó, változó)	kaszályság (%)	feliszapoló-dottság (től – ig) (cm)	darabszám/ térfogat
Zárt csatorna (nem átvesz):	2500	változó	-	0-10	-
Nyílt, hagyományos lapburkolattal rendelkező csatorna:	2200	jó	-	0-10	-
Nyílt, korszerű előregyártott vasbeton elemmel burkolt csatorna:	20900	felújítandó	80	20-30	-
Nyílt földmedrű csatorna:					
Szikkaező árok:	2560	-	-	-	-
Csatorna mindösszesen:	0	-	-	-	-
Záportároló:	-	felújítandó	-	30-70	1
Szivattyúállás:	-	-	-	-	

A meglévő beltérleti csatornák karbantartottsága megfelelő. A csatornák évenkénti karbantartásáról az Önkormányzat közfeladatokat elvégzők segítségével gondoskodik. A rövid- és hosszútávú feladatok között szerepel a földmedrű csatornák burkolása, valamint a záportárolók felújítása.

3.2. Belvízbetörés

Kültérletről történő belvízbetörésre nem kell számítani, mivel a település a Kraszna-balparti és a Délynyíreségi öbölzet vízgyűjtőjének vízválasztó vonalán található és az itt lévő csatornák a városról elfelé vezetnek a csapadékvizeket.

4. Belvízvédelmi művek, vízlevezető hálózat kül- és beltérlet

4.1. Belvízvédelmi létesítmények

FETTIVIZIG kezelési létesítmények

A településen több FETTIVIZIG kezelési csatorna található, található.

Sorszá m	Csatorna neve	Csatorna kezelője
46. sz. Nyíri belvízrendszer		
1	Vajai-főfolyás	FETTIVIZIG
2	Szénaréti szivárgó	FETTIVIZIG
44. sz. Kraszna-balparti belvízrendszer		
3	Nyírbátor-Vasvári folyás	FETTIVIZIG
4	Mesterrei csatorna	FETTIVIZIG
5	Nyíresi csatorna	FETTIVIZIG
6	Rossznyárossi csatorna	FETTIVIZIG
7	Gebe-Csaholyi mellékfolyás	FETTIVIZIG

Nyíreségi VGT- és Ecsediláp-Kraszna-balparti VGT Kezelésében lévő csatornák

Nem található a településen Társulati csatorna.

Vízkezelési rendszer

A község területén vízkezelési rendszer nem található.

Vízszolgáltatásra alkalmas helyek a község területén tározók létesültek a mélyebb fekvésű területeken. Belvízkezeléssel lakóházak, gazdasági épületek is veszélyeztetettek. A kültérletről belvízkezeléssel is veszélyeztetik a mezőgazdasági, egyéb területeket.

Kiépített szivattyúzási helyek

A településen önkormányzati kezelésben lévő kiépített szivattyúzási hely nincs. Szivattyúzási rendszerrel csak az eltemető átvezetéknel van szükség. Nincsenek kialakítva szivattyúzási helyek.

3.2. Belvízbetörés

Külterületről történő belvízbetörésre nem kell számítani, mivel a település a Krasznapalparti és a Délnyírségi öblözet vízgyűjtőjének vízválasztó vonalán található és az itt lévő csatornák a várostól elfelé vezetik a csapadékvizeket.

4. Belvízvédelmi művek, vízelvezető hálózat kül- és belterület

4.1. Belvízvédelmi létesítmények

FETIVÍZIG kezelési létesítmények

A településen több FETIVÍZIG kezelési csatorna található található.

Sorszám	Csatorna neve	Csatorna kezelője
46. sz. Nyíri belvízrendszer		
1	Vajai-főfolyás	FETIVÍZIG
2	Szénaréti szivárgó	FETIVÍZIG
44. sz. Krasznapalparti belvízrendszer		
3	Nyírbátor-Vasvári folyás	FETIVÍZIG
4	Mesterréti csatorna	FETIVÍZIG
5	Nyíresi csatorna	FETIVÍZIG
6	Rossznyárosi csatorna	FETIVÍZIG
7	Gebe-Csaholyi mellékfolyás	FETIVÍZIG

Nyírségi VGT. és Ecsediláp-Krasznapalparti VGT Kezelésében lévő csatornák

Nem található a településen Társulati csatorna.

Vízkörmányzás

A község területén vízkörmányzása alkalmas műtárgy nem található.

Vízviszatarásra alkalmas helyek a község területén tározók létesültek a mélyebb fekvésű területeken. Belvízelöntéssel lakóházak, gazdasági épületek is veszélyeztetettek. A külterületi belvízelöntések is veszélyeztetik a mezőgazdasági, egyéb területeket.

Kiépített szivattyúzási helyek

A településen önkormányzati kezelésben lévő kiépített szivattyúzási hely nincs. Szivattyúzásra belvízvédekezők, csak az elörmódított átereszeknél van szükség. Nincsenek kialakítva szivattyúzási helyek.

Önkormányzati kezelésben lévő csatorna

A településen található önkormányzati kezelésben lévő csatornák:

Sorszám	Csatorna neve	Csatorna kezelője
46. sz. Nyíri belvízrendszer		
1	Borbélykúti szivárgó	Önkormányzat
2	Borbélykúti 1. oldalág	Önkormányzat
3	Borbélykúti 2. oldalág	Önkormányzat
4	Borbélykúti 3. oldalág	Önkormányzat
44. sz. Krasznapalparti belvízrendszer		
5	Mesterréti 1. oldalág	Önkormányzat
6	Mesterréti 2. oldalág	Önkormányzat
7	Mesterréti 3. oldalág	Önkormányzat
8	Mesterréti 3/1. oldalág	Önkormányzat
9	Nyíresi 2. oldalág	Önkormányzat
10	Nyíresi 3. oldalág	Önkormányzat
11	Nyíresi 3/1. oldalág	Önkormányzat
12	Nyíresi 4. oldalág	Önkormányzat
13	Nyíresi 5. oldalág	Önkormányzat
14	Nyíresi 5/1. oldalág	Önkormányzat
15	Rossznyárosi 1/1. oldalág	Önkormányzat

Homokdeponia és zsákföltő hely:

Homokdeponia és zsákföltő hely
Nyírbátor, Szénaréti lakópark Nyírbátor, József Attila u. 25. (Városüzemeltetési telephely)

9.sz. melléklet

Belvízvédelem

A készütség elfrendelése a 10/1997. (VII.17) KVHM rendelet 19. §-ában foglaltak szerint történik, a belvízhelyzet és a tennivalók pontos mérlegelésével. Az önkormányzatok részére a részletes tájékoztatót a 232/1996. (XII.26.) kormányrendelet tartalmazza. A rendszerek üzemeltetése során alapvető cél a belvizek mértékadó vízszinteket meg nem haladó szint alatti levezetése.

A belvízi veszélyeztetettség alapvetően a természeti-környezeti tényezők határozzák meg. Az adott természeti-környezeti tényezők által meghatározott belvíz veszélyeztetettségű területen a ténylegesen bekövetkezett belvízelöntések nagyságát:

- a belvízrendszer belvízmentesítő létesítményeinek kiépítettség,
- a belvízmentesítő létesítmények állapota, üzemképessége befolyásolja és határozza meg.

A település és az öblézet jellemző belvizei a tisztelői vízlepcső üzembe helyezését követően időszakban 1967-ben, 1979-ben, 1980-ban, 1985-ben, 1998-ban, 1999-ben voltak.

A helyi vízkár levonulása a település mikrodomborzati viszonyai miatt igen lassú folyamat. A nyílt burkolat és az eddig kiépített rendszer kis esésű, ezért a kialakult nyílt felszíni elöntések tartósan a területen maradnak.

- az eddigi maximális (1999. év)
- az 5-10 évenkénti (≈ 1988. év)
- a rendszeresen előtérre alá kerülő területek.

A túlnedvesedett, kétfázisú talajállapotú, tehát a mezőgazdaság szempontjából szintén művelhetetlen területek többségében meghaladják a belvizzel borított területek nagyságát. Minél kisebb az előtér, annál nagyobb ez az arány. A túlnedvesedett területekre vonatkozóan konkrét felmérések nem készültek.

- A művelési ág szerinti felmérés pontosságát nagymértékben befolyásolják a következők:
  - az 1970-es, -80-as években a gazdasági szabályozó rendszer hatására sok belvizesztélyes, főleg rét-legelő, terület jelentős részét felhívták és árniróditették szántóvá.
  - a rendszerváltozás, a talajdoni-, használati viszonyok megváltozása után – de sok esetben már előtte is – a feltört részben visszaállt a korábbi rend és művelési ág, a visszaminősítés azonban nem történt meg.
  - a felmérés a tényleges és nem földhivatali nyilvántartási állapotot tükrözi.

A belvízrendszer jellemző belvizei

Téli-, tavaszi belvizek voltak

- 1967-ben, maximális előtér 8.850 ha
- 1979-ben, maximális előtér 12.300 ha
- 1985-ben, maximális előtér 11.150 ha
- 1999-ben, maximális előtér 32.950 ha

Nyári belvizek voltak

- 1980-ban, maximális előtér 20.500 ha
- 1998-ban, maximális előtér 8.200 ha

A téli-tavaszi belvizek a mezőgazdaságban közvetlen károkat csak kismértékben okoztak, főleg az őszi vetésű kalászosokban.

A nyári belvizek okozták az igazán nagy károkat, mely már 1980-ban is milliós nagyságrendű volt.

A belvizek jellemző kiváltó okai

Téli-tavaszi belvizek

Mindannyik belvíz kiváltó oka a fagyott altalaj, magas talajvízszint, a hirtelen bekövetkező olvadás. A belvízelöntések nagyságában való eltéréseket alapvetően a hóban tárolt vízmennyiség különbözősége okozta, mellyel arányszámok tekinthetők a belvízelöntések. A belvizek levezetési elcsúszásban a medrek hóval-jéggel való feltöltése, majd a karbantartási állapota befolyásolta.

Az 1999. évi belvíz rendkívülnek tekinthető, melyre a rendszer elemelt tervezni és méretezni nem lehet. Sajátságos volt:

- a többi esettől jóval nagyobb mértékű hóban tárolt vízmennyiség,
- a talajvízszint magas színjé,
- a csatornák szinte teljes hóval való lefektetése,
- a társulati- és üzemi csatornák rendkívül rossz állapota,
- a rendkívül sok mesterséges vízvisszatartás zsilipekkel és homokzsákos mederelzárással.

Ilyen mértékű vízvisszatartásra eddig soha nem került sor. A vízvisszatartás célja a belvizek fokozatos, szabályozott levezetése volt a belterületek mentése, a belterületi elöntések megakadályozása, illetve az előtér mértékének csökkentése volt.

A belvízelöntések döntő része ezeken a mesterségesen elzárított területeken volt.

Nyári belvizek

Az 1980. évi belvizet

- a június végéig tartó, folyamatosan eső csapadék,
- a megemelkedett talajvízszint,
- a június végén néhány nap alatt lehullott rendkívül mennyiségű 150-250 mm közötti csapadék okozta.

A belvízrelvezető csatornahálózat rossz kaszállású-, karbantartási állapota nyári időszakban az egyik legmeghatározóbb tényezője az elöntések nagyságának és tartósságának, így a károk nagyságának is.

A legveszélyesebb helyzetek a télen felhalmozódott hóörmög gyors – csapadékkal együtt – olvadásakor alakulhatnak ki (1999). A szelőséges hidrometeorológiai helyzet következtében tavasszal jelentős területeket érinthet felszíni vízborítás.

A helyi vízkár kialakulását növelő tényezők:

1. Beltérlelt vízelvezető csatornahálózat és műtárgyainak elhanyagolt állapota (Beltérlelt fűgyevényekben állandóan aktualizálni kell a beavatkozások fűgyevényben.)
2. A kiépített beltérlelt vízelvezető rendszerbe beépített átereszek, kapubejáratok folyamatos iszapeltárolása.
3. Vízfolyását gátló akadályok a csatornahálózatban (szabálytalan mederelzárások, szemét, hulladékok elhelyezése, stb.)
4. A külterületekről érkező belvizek kizárásának hiánya.

5. Külterületeken a helytelen mezőgazdasági-, erdőgazdálkodási művelés (a csatorna parcjáig történő művelés, elzárások, átjárások, stb.)

A fent felsorolt szempontok előfordulnak a település vízigyűjtő területén.

Figyelembe véve az előzőekben leírtakat, naprakész állapotban szükséges ismerni az önkormányzatok vezetőinek a belvízrendszerek állapotát és erre figyelniük kell.

A problémák bekövetkezéséhez hozzájárulhat a belterületi csapadékvíz elvezető hálózat hiánya. Ennek következtében a csapadék nem tudott lefolyni a befogadóba, így előtérbe kerül, továbbá a csapadék jelentős része beszivárog, így megemeli a talajvízszintet.

A település felszíne kellően tagolt, jól elhatárolható vízgyűjtőkre bontható. Ennek következtében az elvezetési lehetőségek meghatározottak, így gyakorlatilag lehetőség van különböző elvezetési útvonalak meghatározására.

5. Védelmi beavatkozások leírása

A helyi vízkár kintakutása szempontjából döntő jelentőségű a csapadék.

A területre jutó csapadékvíz egyrészt beszivárog a talajba, másrészt elparollog, illetve a talaj felületén lefolyik, a melyebb területeken összegyűlik. A csapadék halmazállapotától és hevességétől, a hőmérsékleti viszonyoktól függ a helyi vízkárveszély nagysága.

A téli-tavaszi helyi vízkárt kiváltó jelenségek:

- a téli időszak alatt felhalmozódott hőmennyiség gyors olvadása - tartós esőzés a gyors hóolvadás idején
- a felszíni lefolyást gyorsító és a beszivárgást gátló talajfagy.
- súlyosbítja a helyzetet a különböző jelenségek egybeesése.
- a nyári helyi vízkárt kiváltó jelenségek:
- a vízigyűjtő területre hulló átlagosnál nagyobb mennyiségű csapadék
- a vízigyűjtő területre hulló rövid idejű, nagy intenzitású csapadék.

Mind a téli-tavaszi, mind a nyári évszakokban igen veszélyes a magas talajvízszint. A tartósan magas talajvízszint következtében a talajok vízbefogató képessége jelentősen csökken, és így a felszínen lefolyó, kárt okozó víz mennyisége megnő.

A vízkár elhárítására védelem érdekében szükséges feladatok elvégzése - a védművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az 1995. évi LVII. vízgazdálkodási törvényben meghatározottak szerint az állam, a helyi önkormányzatok illetve a károk megelőzésében, vagy elhárításában *értékeltek* kötelezettsége.

Az 1999. évi rendkívüli tavaszi belvíz és tapasztalatai

Korábban is, de 1999. tavaszán igen súlyos helyzet alakult ki a településeken és a védelmi szakasz területén is.

A rendkívüli védelmi készlettség a védelmi szakasz területére 1999. el lett elrendelve.

A tél folyamán nagy mennyiségű hó halmozódott fel. Február 14-15-én 64 cm maximális hóvastagság, február 23-án 112 mm maximális hóvastagság volt tiszaberecei mérések szerint. Január és február hónapban 97,7 mm csapadék hullott a január 1-én mért 14 cm vastag 24,0 mm víztartalmú hóra, zömében hó alakban.

A hóolvadás előtt a csatornarendszerek előürítését a hóakadályok eltávolítását elvégzők, mindezek ellenére a gyors összefolyás miatti rendkívüli belvízszintek alakultak ki a főművi csatornáknál.

A rendkívüli belvízhelyzet okai:

- az eddigi sokévi csapadékhátralag maximumot 50%-kal meghaladta, mely hóban tárolt volt,
- az eddigi maximumot elérő, illetve megközelíthető talajvízszintek,
- a fagyott altalaj,
- hirtelen bekövetkezett hőmérsékleti emelkedés hatására intenzív hóolvadás,
- az öblözött területén lévő főművi-, üzemi- és közlekedési- és üzemi művek 100%-ban hóval feltettek voltak február végén,
- a csatornáknál a mértékadó vízállások 130-180%-ának megfelelő vízszintek alakultak ki.

Alapelv: Mindenkinél a saját kezelésébe, tulajdonában lévő műveken el kell látnia a védekezési feladatokat, a művek megfelelő kiépítettségéről gondoskodni, a karbantartottságot biztosítani kell!

A vízevezető rendszerek törvényben meghatározott tulajdonosa lehet

- az állam,
- az önkormányzatok
- és gazdálkodó személy vagy szervezet.

Az állami tulajdonrész egyrészt a **vízügyi igazgatóságok**, másrészt a **vízgazdálkodási társulatok** kezelik. az önkormányzati tulajdon működtetése az önkormányzatok feladatkörébe tartozik.

Egyazon vízrendszerbe tartozó települések, mezőgazdasági területek vízkár elleni védelme egymástól függetlenül nem oldható meg, ezért a vízfolyások, belvízesatornák tulajdonosainak, kezelőinek szorosan együtt kell működniük!

Külvizek belterületre való bejutását meg kell akadályozni. Ennek módjai: homokzsákos elzárás, ideiglenes komokölés kiépítése (lokalizációs vonal). A belterületen összegyűlt víz (és el nem vezethető) csapadékvízét szivattyúzással kell eltávolítani.

Állami feladatok

Az állami vízkárelhárítási feladatokat a helyileg illetékes vízügyi igazgatóság - Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (4400 Nyíregyháza, Széchenyi út 19.) látja el. -/11.sz. melléklet

Vízügyi igazgatóság feladatai:

- kezelésbe tartozó létesítményeken védekezik
- koordinálja a védekező szervezetelek munkáját
- A területileg illetékes vízügyi igazgatóság az önkormányzatok védekezési terveinek elkészítéséhez szolgálja a befogadó állami főmű műszaki alapadatait
- véleményezi az elkészített védekezési tervet

Társulati feladatok

A vízgazdálkodási társulatok vízkárelhárítási feladatait a helyileg illetékes Nyírségi Vízgazdálkodási Társulat és Felsőtlápi-Karszabalyi-parti Vízgazdálkodási Társulat látja el.

- kezelésbe tartozó létesítményeken védekezik
- a helyi vízi közüzemi tevékenység fejlesztésére vonatkozó - az országos koncepcióval összehangolt - koncepció kialakítása és végrehajtásának megszervezése
- a vízgazdálkodási feladatokkal kapcsolatos önkormányzati, hatósági feladatok ellátása
- kezelésbe tartozó létesítményeken védekezik
- a helyi vízi közüzemi tevékenység fejlesztésére vonatkozó - az országos koncepcióval összehangolt - koncepció kialakítása és végrehajtásának megszervezése
- a vízgazdálkodási feladatokkal kapcsolatos önkormányzati hatósági feladatok ellátása

Önkormányzati feladatok

Az önkormányzati vízkárelhárítási feladatokat Nyírbátor Város Önkormányzata által meghatározott védelmi szervezeti látja el.

Az önkormányzati vízgazdálkodási feladatait az önkormányzatokra vonatkozó rendeleteken túlmenően az 1995. évi LVII. „A vízgazdálkodásról szóló törvény” 4. §-a szabályozza. Ezek szerint a helyi önkormányzati feladatok:

- a helyi vízi közüzemi tevékenység fejlesztésére vonatkozó - az országos koncepcióval összehangolt - koncepció kialakítása és végrehajtásának megszervezése,
- a vízgazdálkodási feladatokkal kapcsolatos önkormányzati hatósági feladatok ellátása,
- a természetes vizek tündérsere alkalmas partszakaszainak és azzal összefüggő vízfelületek kijelölése,
- a helyi vízi közművek működtetése, a koncessziós pályázat kiírása, elbírálása és a koncessziós szerződés megkötése,

- a vízi közüzemi tevékenység körében a település ivóvízellátása, a szennyvízelvezetés, az összegyűjtött szennyvizek tisztítása, a csapadékvíz elvezetése,
- a helyi vízrendezés és vízkárelhárítás, az árvíz- és belvízelvezetés,
- a közműves vízellátás körében a települési közműves vízellátás korlátozására vonatkozó terv jóváhagyásától és a vízfogyasztás rendjének megállapításáról való gondoskodás.

A fenti feladatok közül kiemelten a helyi vízkárelhárítással foglalkozunk, kitüntetett figyelemmel arra, hogy a belterületeken koncentrálni az egyéni és a nemzeti vagyoni jelentős része, amelynek vízkárokat elleni védelme a helyi önkormányzat feladata. Az önkormányzatok ezeket a feladatokat elsősorban a helyi erővel (saját erő, polgári védelem, tűzoltóság stb.) oldják meg, azonban a helyi szakmai, technikai lehetőségeiket meghaladó igényű védekezés esetén a területileg illetékes vízügyi igazgatóságokhoz, vízgazdálkodási társulatokhoz illetve a megyei védelmi bizottsághoz fordulhatnak.

Feladatok a belvízvédekezés egyes fokozataiban:**I. fokozat:**

A figyelő-jelentő-riasztó szolgálat megszervezése, ellátása és a meteorológiai előrejelzés figyelése. Szivattyúzási igény esetén a szivattyúzás beindítása.

II. fokozat:

A belterületi vizek fő befogadóinak és a vízlevezető árokhalózati lefolyási viszonyainak figyelése, a vízállások rögzítése és jelentése. A vízfolyási akadályok megszüntetése. A szivattyúzás folytatása.

III. fokozat:

Az emelkedő belvíz szétterülésének megakadályozása, lakóházak, objektumok, utak védelme nyúlógáttal. A vízállás szintek rögzítése és jelentése. A szivattyúzás folytatása, a szivattyú kapacitás szükség szerinti növelése.

FONTOSS: A szivattyúzás intenzitását és időtartamát szakember bevonásával kell meghatározni! Cél szerinti teljes mértékben kellő a pincéből való szivattyúzási

Rendkívüli védekezési készlettség:

Rendkívüli hidrometeorológiai helyzetben kell elrendelni akkor, amikor a helyi vízkár nagy lévségre – esetleg több vízgyjűjtőre – terjed ki. Ekkor az érintett településeken az önkormányzatok védekezési munkáit összehangoltan kell végezni.

Az árvízi és belvízi veszélyhelyzetben az alábbi veszélyeztetettségét követhetnek be, melyek szükségessé teszik a mentesítést, és a fertőtlenítést:

- súlyos, halálos lefolyású tömegesen megjelenő kórokozó, vagy megjelenésének lehetősége, amely származhat kórokozót irtó embertől, kórokozót tartalmazó hoftejtől, kórokozóval szennyezett élelmiszerből, vízből, állattól vagy állati tetemből
- ivóvíz bázisok megsemmisítése, szennyveződése, fertőzése
- a környezeti veszélyes anyaggal és veszélyes hulladékkal való szennyeződése
- élelmiszer, gyógyszer megsemmisítése, szennyveződése, fertőződése,
- épületek, közművek megsemmisítése, szennyveződése, fertőződése

Ezen következmények csökkentésére, megszüntetésére az állat- és növényvédelmi, valamint a közegészségügyi szolgálatok vezetésével a polgárvédelmi, elsősegélynyújtó, -ellátó, műszaki mentőszolgálatok is együttműködnek az alábbiakkban:

- kárfelmérés (előzetes, folyamatos, végleges)
- földi és légi rovarirtás
- rágszálóirtás
- állati tetemek gyűjtése, szállítása, elföldelése, megsemmisítése
- veszélyes anyagok, műtrágyák összegyűjtése, környezeti károk felszámolása
- lakó-, közösségi-, mezőgazdasági és ipari épületek, létesítmények mentesítése és fertőtlenítése
- terület mentesítése és fertőtlenítése
- víznyerő helyek, vízellátó hálózatok miniatyása, újra üzembe helyezése és sűrített ellátás
- takarmány ellenőrzése, szétválogatása, megsemmisítése
- élelmiszer ellenőrzése, szétválogatása, megsemmisítése
- sűrített miniatyvelés a víz visszavezetésénél, vízkivételnél, vízhasználatoknál
- tilalom elrendelése: állattartási
- védőöltözet biztosítása

A vett minták értékelési az alábbi laboratóriumok és szervezetek végzik:

- Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv.
- Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság,
- Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság,
- Vízkezelő művek laboratóriumi,
- Egyéb, más vizvizsgálati hatósági engedéllyel rendelkező vizsgálati helyek.

A mentesítési, fertőtlenítési feladatok:

- adattárak pontosítása.
(lakossági, épületek, ivóvíz, állattalólmány, élelmiszer, takarmány, veszélyes anyagok, veszélyes hulladékok, szivattyútelepek, befogadóhelyek, ivóvíz-, ásványvíz palackozók, stb.)
- a kialakult helyzet tisztázása, a szükséges feladatok végrehajtása, az alkalmazás, a felszámolás tervezése, kiemelten a mentesítés, fertőtlenítés végrehajtásához szükséges feltételek biztosítása (fertőtlenítő, mentesítő anyagok, RBV, szolgálat alkalmazásának tervezése),
- az erdelti helyzet visszaállítása.

A normál élet visszaállításának feladatai:

- kárfelmérés, kárrendezési feladatok megszervezése, koordinálása,
- segélyek fogadásának, elosztásának megszervezése, koordinálása,
- ideiglenes helyreállítási munkák tervezésének koordinálása,
- mentesítés, fertőtlenítés végrehajtásának koordinálása,
- járványveszélyt okozó tetemek elszállításának, megsemmisítésének koordinálása,
- a közművek betüzemelésének koordinálása,
- a lakosság visszatelepítésének megszervezése, irányítása, koordinálása,
- a veszélyelhárítás során felmerült költségek elszámolásában való részvétel.

6. Az önkormányzat helyi vízkárelhárítási feladatai

Az árvíz és belvízvédkezés céljából kiépített védőművek hiányában feltételező káros vizek elleni védkezés, továbbá az elöntések folytán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornába való visszavezetése a *helyi vízkárelhárítás*. Ennek *mű-aki feladatai* az alábbiak:

- felkészülés a védekezésre, megelőzés
- a védekezés
- a védekezés megszűnését követő intézkedések.

Megelőzés

A *síkvídeli területeken* a települések mikrodomborzati viszonyai miatt a káros vizek levonulása igen lassú folyamat. A vízvezető nyílt csatornahálózat kiesésű, ezért a kialakult nyíltfelszíni elöntések tartósan a területen maradhatnak. A legveszélyesebb helyzetek a tótn felhalmozódott hóéteg gyors olvadásakor alakulhatnak ki, ha az olvadási tartós esőzés is kíséri. Az esetlegesen keletkező elöntéseket jelentősen növelheti a fagyott talaj. Szélsőséges hidrometeorológiai helyzet következtében nagy területeket érhet tartós elöntés.

A helyi vízkárt kiváltó természeti adottságokat nem áll módunkban megváltoztatni, az ember azonban tevékenységével befolyásolhatja: csökkentheti - növelheti a veszélyhelyzet kialakulását.

A veszélyhelyzet kialakulásának megelőzése a leghatékonyabb védekezési mód!

A helyi vízkár kialakulását növelő tényezők:

- a vízfolyás medrek, belvízcsatornák kiépítésének elmaradása,
- a beltürelti vízelvezető hálózat kiépítetlensége, karbantartás hiánya
- a nem megfelelő nyíltvíz hídak, átvezetek,
- a megfőtelt nyíltvíz műtárgyak feliszapolódása,
- a víz lefolyását gátló akadályok a mederben (szabálytalan mederelzárások, szemét, hulladékok stb.)
- a mély főkvesű területek beépítése,
- a külvizek beltüreltekről történő kizárásának hiánya,

- külterületen a helytelen mező- és erdőgazdálkodási művelés, a megfoltosított növényi fedettség hiánya (lejtő irányú művelés, erdőirtás stb.)
- a szennyvízcsatornázás elmaradása a vezetékes ivóvízhálózat kiépítése mellett, szikkasztás miatt kedvezőtlen talajvízszint emelkedés
- a bunkólt, beépített felületek növekedése a városiasodással

A helyi vízkár kialakulását csökkentő beavatkozások (megelőzés)

- a befogadó vízfolyások, belvízcsatornák mederrendezése,
- a belterületi vízvezető rendszerek kiépítése,
- a vízvezetői kapacitásbiztosítása, a rendszeres karbantartás,
- a külvezetők kizárása a belterületekről, a belterület befogadók telhermentesítése,
- a felszíni erózió csökkentése,
- a belterületi zöld felületek növelése,
- a szennyvízcsatorna hálózat, vagy zárt szennyvízgyűjtők kiépítése.

A vízvezető művek kiépítése

A sikeres védekezés előrendű feladata a vízvezető művek (vízfolyások, csatornák, árkok) kiépítése, fejlesztése, védépes állapotban való tartása, működésképtességének megelőzése, azaz a preventív védekezés, vagyis a védekezést megelőző törekvés. A településeken jelentkező károk nagysága nagymértékben csökkenthető, ha az önkormányzatok a helyi vízkár megelőzéséhez szükséges beavatkozásokat - a belterületi vízrendezést - tudatosan megvalósítják. Az önkormányzat képviselőtestülete - ismerve a település vízkár problémáit - hivatali döntést hozni a szükséges vízrendezési beruházásokról, ehhez biztositani a pénzügyi-gazdasági alapot, gondoskodni az elkészült művek fenntartásáról, üzemeltetéséről.

A védépes állapot fenntartása

A felkészülés időszakában a már meglévő kiépített belterületi vízvezető műveken rendszeres fenntartással biztositani kell a kiépítési vízhozam károkozás, kiontámentes levezetését. A medrekből szükség szerint, de legalább évente egyszer el kell távolítani a lefolyási gátó növényzetet (fűket, cserjéket, víznövényzetet), az uszadékot, a belekertült hulladékokat. Biztositani kell továbbá a szivattyútelepeket, szivattyúk üzemképtességét. A belterületen lévő záportárolókat vagy a záportározásra alkalmas területet szabadon kell hagyni. A záportározati való felöltődés után haladéktalanul meg kell kezdeni a tározó leürítését. A ciklikus fenntartási munkák az alkalmazandó rongálódás bizonyos mértéknek elérésekor, nagyobb időközönként, de rendszeres jelkészennek. Csatornákon általában 3-5 évenként, vízfolyásokon 15-20 évenként - a felszapolódásról függően - a nagyobb károk megelőzésére rendszeresen gondoskodni kell a medrek ismételt kotrásáról, és szükség szerint a burkolatok, műtárgyak, medertercsék hibáinak kijavításáról.

6.1. Felkészülés a védekezésre

Belvízvezető művek létesítése, azok fenntartása és ellenőrzése:

Operatív védekezési feladatokra való felkészülés

- Védelmi terv készítése
  - Védelmi információs rendszer kialakítása
  - Saját védelmi szervezeti megszervezése, felkészítése
  - Védelmi szervezeti beosztások
  - Kézreállítás
  - Szükséges védelmi felszerelések biztositása
  - Eszközök anyagok
  - Védőművek, műtárgyak, tartozékok, berendezések, gépek eszközök karbantartása és évenkénti felülvizsgálata (amelyre a FETTVIZIG területi szervét is meg kell hívni!)
  - Védekezési terv, nyilvántartások elkészítése, aktualizálása
- minden év december 10-ig**
- Védekezési gyakorlat szervezése

Védelmi terv aktualizálása

A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Miniszter 10/1997. (VII. 17.) sz. KHM/V.M. rendelete az árvíz- és belvízvédekezésről rendelkezik a vizsgálatkötésről szóló 1995. évi LVII. törvény 45.§-a (8) bekezdésének a.) pontjában kapott felhatalmazás alapján, összhangban a 232/1996. (XII.26.) sz. Kormány rendeletben foglaltakkal. E rendelet az árvíz- és belvíz védekezési tevékenységre kötelezettséget a vízek kártételei elleni védekezés műszaki feladatait határozza meg és rendelkezik a védekezési terv tartalmi követelményeiről. Ezen terv a követelményrendszer teljes mértékű figyelembevételével készült.

A védekezést megelőző felkészülési időszakban a helyi vízkárelhárítási feladatok zavartalan ellátásához is szükséges a védekezési terv rendszeres, évenkénti aktualizálása. A védekezési tervnek tartalmaznia kell mindazokat a nyilvántartásokat, adatokat, melyek az eredményes védekezéshez szükségesek.

6.2. Helyi vízkár elleni védekezés

Védekezési tevékenység általános leírása, helyi védelemvezető feladatai

A síkvidéki települések területi általában nem kepeznek önálló belvíz-öblözetet, belvízrendszer, hanem egy-egy vagy több öblözet, rendszer területen helyezkednek el. E területi elhelyezkedésből adódik, hogy a településen folyó helyi vízkárelhárítási-védekezési munkákat össze kell hangolni az adott belvízrendszerben folyó területi védekezéssel.

A védekezés folyamán a belvízrendszerben az összehangolt vízvezetést a vízügyi igazgatóság koordinálja, a víz elvezetésékor - a területek mentesítésékor - elsőbbséget kell adni az értékesebb lakott területeknek. A vízvezetési sorrend kialakításában a mentesítendő területen található települések érdekeit össze kell hangolni.

A helyi védekezés elrendeléséért, irányításáért a település polgármestere illetőleg az általa kijelölt védelemvezető egy személyben felelős!

A védelemvezető köteles a megkezdeni a tényleges védekezést; amint annak szükségessége felmerül. A helyi vízkárelhárítási műszaki feladatait a szomszédos önkormányzatokkal, a területileg illetékes víztágyi igazgatósággal és vízgazdálkodási társulattal rendszeres kapcsolatot tartva és egyeztetve kell végrehajtani. A védekezés feladása vezetőinek kölcsönösen tájékoztatni kell egymást.

A helyi védelemvezető feladatai:

- a vízellátás változások leolvastatása a meglévő vagy időigényes vízmérőreken, a vízállásadatok feljegyzése és igény szerinti továbbítása,
- tájékoztató és várható hidrometeorológiai helyzetéről,
- a település lakosságának tájékoztatása a kialakult helyzetről és a várható intézkedésekről,
- helyi védelmi készülség elrendelése, az elrendelésről vagy fokozatváltásról a védekezésben érdekelt szervezetek (Védelmi bizottság, Víztágyi Igazgatóság, Vízgazdálkodási Társulat, Katasztrófavédelmi Igazgatóság) azzonali írásbeli tájékoztatása
- a védekezéshez szükséges munkaerő mozgósítása, irányítása, anyag és felszerelés biztosítása, utánpótlása,
- a védekezésben résztvevők foglalkoztatása, ellátása, elszállásolása, nyilvántartása és munkájuk irányítása,
- a káros vizek lehetséges legkevesebb kártétellel történő levezetéséhez szükséges valamennyi műszaki intézkedés elrendelése, végrehajtása és ellenőrzése,
- a jég okozta vízkárveszély elhárításával kapcsolatos feladatok megszervezése,
- ha az elvezetendő vízmennyiség meghaladja a levezető csatornahálózat vízelvezető (emésztő) képességét, a vízelvezetés sorrendiségnek megfelelően a mentősítendő területeken keletkező károk figyelembevételével,
- a védekezési költségek elszámolásához szükséges adatok, különösen a védekezésnél dolgozók munkájának, a védekezésre igénybevett gépek, felszerelések és anyagok felhasználásának folyamatos nyilvántartása,
- ha a meglévő anyagok, eszközök és felszerelések a védekezés ellátáshoz nem elegendők, kiegészítéseket kérni a védekezésben résztvevő szervezetektől, amit azok térítés ellenében vagy térítésmentesen kötelesek teljesíteni, feltéve, ha azokat saját, vagy egyéb már folyamatban lévő más védekezési munkáiknál nélkülözhetik,
- a lakók, továbbá a berendezések, felszerelések, vagyontárgyak elszállítása a veszélyeztetett épületekből és létesítményekből, és az erre a célra kijelölt épületekben való elhelyezés (a mentést, kiürítést, visszatelepítést a megyei védelmi bizottság vezetője rendeli el!),
- helyi műszaki felkészültséget meghaladó védekezés esetén az illetékes víztágyi igazgatóságtól műszaki tanácsadó kirendelését kezdeményezni,
- a védekezés során a csatlakozó állami vízfolyás- vagy csatornaszakaszokra, illetőleg területekre kiható nagyobb arányú műszaki beavatkozásokhoz

előzreccsen meg kell szerezni a víztágyi igazgatóság, illetve egyéb szakhatóságok engedélyét, hozzájárulását,

- Védelmi Ügyelet tartása, jelentési kötelezettség teljesítése.

Védelmi fokozatok

A helyi vízkárelhárítás fokozatát minden esetben a helyi védelemvezető állapítja meg és a fokozatnak megfelelően rendeli el az ügyeleti szolgálatot és tájékoztatja védekezésben résztvevő szervezeteket, elsősorban a területileg illetékes víztágyi igazgatóságot a fokozat elrendeléséről.

A védekezés során a veszélyhelyzettől függően védelmi készülségi fokozat rendelhető el:

I. fokozatot a védelemvezető akkor rendeli el, ha a település csapadékvíz elvezető csatorna rendszere 80 %-os telítettséget mutat, szivattyúzási igény jelentkezik, vagy egyes mély fekvésű település-részekben kisebb előntes keletkezik, és további kedvezőellen belvízi helyzet várható.

A védelemvezető feladatai:

- felméri a vízelvezető csatornák, a zsilipek, a műtárgyak, átérsezők állapotát.
- kezelésbe tartozó csatornákon belvízelvezető, csapadékelvezető műveken gondoskodik a vízfolyást gátló akadályok eltávolításáról
- megszervezi a nappali figyelszolgálatot
- fokozottan figyelteti a veszélyeztetett területeket és a korábban belvízkárt szenvedett ingatlanokat.
- amennyiben lehetőség van rá, gondoskodik a vizek kormányzásáról (a víztágyi igazgatóság, illetve a vízgazdálkodási társulat egyetértésével!)

II. fokozatot a védelemvezető akkor rendeli el, amikor a folyamatos vízelvezetés ellenére a csapadékvíz-elvezető csatornák telítettek, a szivattyúzási igény egyre növekszik és a meteorológiai előrejelzés alapján további további csapadék várható.

A védelemvezető feladatai: (az I fokú készülségre előirtakon túlmenően)

- gondoskodik a szállítható szivattyúk készletébe helyezéséről illetve üzembe állításáról
- felméri a vízvisszatartásra, belvíztározásra alkalmas helyeket

III. fokozatot a védelemvezető akkor rendeli el, amikor a mélyebb fekvésű területek, utak, pincék, víz alá kerültek és a fokozott védekezés ellenére az ingatlanok, lakóházak állagát vízkár fenyegeti.

A védelemvezető feladatai: (az I-II fokú készülségre előirtakon túlmenően):

- gondoskodik a vízvisszatartásról illetve a víztározásra alkalmas helyekre történő bevezetésről (a víztágyi igazgatóság, illetve a vízgazdálkodási társulat egyetértésével!)

Renkivölvi védekezési készítségét a területileg illetékes vízügyi igazgató felterjesztése alapján a kormány akkor rendeli el, ha renkivölvi hidrometeorológiai helyzetben a helyi vízkár veszély nagy létszámra - több vízgyűjtőre; - terjed ki. Ebben az időszakban a helyi vízkárvédekezés területén lévő önkormányzatok védekezési munkáit összehangoltan kell végezni, a megyei védelmi bizottság által koordinálva.

A védelemvezető feladatai: (az előzőekben előírtakon túlmenően):

- A VIZIG által kijelölt veszélyeztetési helyek előkészítéséről gondoskodik
- Szükség esetén a kiürítési és mentési tervek alapján megkezdi a felkészülést a veszélyeztetett településekre kiürítésnek végrehajtására. *4. sz melléklet*

Vízvisszatartás

A csatornahálózatok tervezésénél fontos szempont volt, hogy minden egyes mezőgazdasági táblán biztosítva legyen a vízelvezetés (a már kisparcellás földterületeknél, ahol 30-50 m széles egy tábla ez nem megoldható). A csatornában elhelyezett szilippek zárásával, nyitásával, valamint tiltókkal lehet szabályozni belvízvédékezés esetén, egy-egy táblán a víz visszatartását víz mennyiségét. A víz természetesen először azon a táblán, mely fekvésű területen tartjuk vissza, amelyik természetén, vízállásos.

Tavaszi időszakban különösebb károkozás nélkül lehet visszatartani vizet réteken, legelőkön is. Szántón csak abban az esetben tartunk vissza vizet, ha ezzel vetést, vagy beltérületet vízelentünk. Vetésen lehetőleg nem, bőségségi területen pedig egyáltalán nem szabad vizet visszatartani.

A levegőzés sorrendje lehát:

1. beltérület
2. vetés
3. szántó
4. réti-legelő
5. természetlen terület

Beltérítékezés esetén víz visszatartás

Eszleges mezőgazdasági műveléssel (melyszántás, alatalajlazítás) vagy a csatornában elhelyezett tiltókkal (lakott területekről, vetésről, szántásról közben a vizet le kell engedni).

Ügyelet, jelentések

Az önkormányzat székhelyén, a védekezés idején műszaki ügyeletet kell tartani. Az ügyeleten naplót kell vezetni, amiben rögzíteni kell a készület elrendelésének időpontját, be kell jegyezni a védekezés minden eseményét, a végzett munkákat és részletes leírásukat, a velük kapcsolatos valamennyi adott és kapott utasítást. A készítség elrendeléséről értesíteni kell a vízügyi igazgatóságot és a megyei védelmi bizottságot.

A védekezési tevékenységről naponta reggel 8 óráig az illetékes vízügyi igazgatóság műszaki ügyeletére faxon vagy e-mailen jelentést kell küldeni.

A védelmi napló vezetésének általános szabályai

A védelmi napló a helyi vízkárelhárítási tevékenységről készílt egyvetlen olyan okmány, amely az ellenőrzés, a műszaki-gazdasági elszámolás alapja, ezért feltétlen gondos vezetést kíván!

1. Védelmi naplót a helyi vízkárelhárítás tevékenységéről folyamatosan kell vezetni, a megírt intézkedéseket azonnal be kell jegyezni.
2. A naplóböjteljegyzéseket időrendben, a dátum és az idő percyti pontosággal megjelöléssel, a bejegyző aláírásával kell megenni.
3. Többek közi naponta bejegyzendő:
  - az elvégzett védekezési munka
  - a felhasznált eszközök, anyagok mennyisége
  - a védekezésben résztvevők létszáma
  - az ügyelet átadás-átvétel
  - a társzervektől kapott, illetve a részükre adott tájékoztatások, intézkedések.
4. A védelmi naplóba csak a védelmi törzs és az ügyeleti szolgálát tagjai tehetnek bejegyzést.
5. A védelmi naplót a helyi védelmi törzs központi irodájában kell tartani úgy, hogy a védekezés ideje alatt betekintés, ellenőrzés céljából bármikor hozzáférhető legyen.

6.3. Védekezés megszűntetését követő intézkedések

A védekezés megszűntetését követően a védelemvezető köteles gondoskodni:

- a területre kiöntött vizet vízfolyásba történő visszavezetéséről
- a szükséges intézkedések megítéléséről, védekezés célját szolgáló művek (töltések, dűpönák, csatornák, műtárgyak) sírgős helyreállításáról a földlekedben,
- a védekezés megszűntetésének bejelentéséről a vízügyi igazgatóság, illetve a vizgazdálkodási társulat felé,
- a védekezési anyagok, eszközök, felszerelések összegyűjtéséről, visszaadásáról a tulajdonosoknak, illetve a készlet pótlásáról,
- a károk felméréséről,
- a védelmi tapanzalatok kiértékeléséről, összefoglaló jelentés készítéséről és továbbításáról a VIZIG felé.

A készítség megszűntetését követően **összefoglaló jelentést** szükséges készíteni a **védekezési munkáiról** a befejezésétől számított 14 nap alatt, a **képviselet lestitter számára**. A jelentésben elemezni kell a helyi vízkárelhárítási készítségét kiváltó okokat, a védekezés folyamán megírt intézkedések eredményeit, a műveken végzett munkálatokat, a jelentkező károk mértékét. Az összefoglaló jelentésnek ki kell térnie arra, hogy milyen tevékenységekkel lehetne csökkenteni a károkat, illetve a védekezés tapasztalatai alapján, mely területeken kell tovább műszaki tevékenységet - fejlesztést, fenntartást - folytatni a hatékonyabb vízelvezetés, a vízkárok megelőzése érdekében.

Az értékelés egy példányát a területileg illetékes Vízügyi Igazgatóság részére is meg kell küldeni!

Vízminőség-védelem

A területen kiépített vízminőség-védelmi hely nincs. A szennyezett csapadékvíz az utakról a víznyelőkön keresztül, az egyéb közúti szállításnál történő tragédia során, valamint az emberi mulasztást követően juthat az olajos szennyöződésként a csatornába. Annak érdekében, hogy a befogadót megóvjuk a haviarátia esetén levonuló szennyöződéstől, már bármelyik szennyözőt ért csatornán ideiglenesen kiépített szelvényekben közvezetőt meg lehet állítani a szennyöző anyag továbbterjedését. Amennyiben az nem sikerül, abban az esetben jól megközelíthető helyen kell a vízminőségi kárelhárítást elvégezni. A kárelhárítási hely elsősorban az üszó, olajos szennyöződésként leszedésére, eltávolítására szolgál. Az üszó szennyezés leszedését kikötőhokhoz rögzített „T” típusú merülőállal oldjuk meg.

6.4. Együttműködő szervezetek elérhetőségei

S	Megnevezése	Címe	Társ szervezet		Kapcsolattartó	
			Telefón, fax, e-mail	Neve	Beosztása	Telefonszáma
1	Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	4400 Nyíregyháza, Széchenyi út 19., 4401 Pf. 14.	tel.: 42/502-200/17000, 30/2399-541, 30/2399-542 központi fax: 42/502-202/17003	Bohdár Gáspár	Igazgató	tel.: 42/502-204/17010 30/9454-302
2	Szatomárt Szakszerveleti Társaság	4700 Mátészalka, Nagykárolyi u. 3.	tel.: 44/500-800 30/975-4073 fax: 44/500-810	Ludort Antal	Szakszervezeti elnök	tel.: 44/500-800 30/975-4073
3	Nyírségi Vízügyi Igazgatóság	4400 Nyíregyháza, Tambura u. 11	tel.: 42/709-918	Offenbacher Imre Gabriella	Ügyvezető igazgató	tel.: 42/709-918
4	Megyei Polgárvédelmi Főfelügyelő	4400 Nyíregyháza, Erdő sor 5.	tel.: 42/594-609 fax: 42/404-425	Gyenge László tá. őrnagy	Főfelügyelő	tel.: 42/594-609 fax: 42/404-425
5	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	4400 Nyíregyháza, Erdő sor 5. lev.: 4406	tel.: 42/594-609 fax: 42/404-425	Varga Béla tá. ezredes	Igazgató	tel.: 42/594-609 fax: 42/404-425

7. A védekezés személyi és technikai feltételei

A védekezéshez szükséges a védelmi szervezet kiépítése, amelyben meg van határozva az egyes résztvevők pontos feladata, hatásköre és jogosultsága, ill. a megfelelő védelmi anyagok és eszközök szükséges mennyiségének meglete, ill. beszerzési helye, módja, valamint a védekezésben résztvevő közérő kiállítása. A védekezés során szükséges lehet a lakosság mentése és kiürítése.

A Védelmi szervezet a 1. számú, a Védelmi anyagokat és eszközöket a 2. számú, a Közérők mozgósítási tervét a 3. számú, a Kiürítési- és mentési tervet a 4. számú és a belvízvédekezés gép, eszköz-, anyag, létszámigény szükségletét a 5. számú kimutatás tartalmazza.

8. A Vízügyi Igazgatóságtól és Katasztrófavédelemtől igényelt segítség

Az önkormányzat tulajdonában nagyon csekély védelmi anyag és eszköz áll rendelkezésre, ezért azt a védekezés során kell beszerezni, vagy sürgős esetben a Vízügyi Igazgatóságtól, vagy a Katasztrófavédelmi Igazgatóságtól kell igényelni. Ezek az anyagok elsősorban homokzsákok, kéziszerszámok (ásó, lapát, homok, fólia, palló, faklya, stb.).

Míg a védelmi eszközök elsősorban áttemelő szivattyúk, nyomócsövek, áramfejlesztők, világítóeszközök, elhelyező sátrak, ellátó szociális eszközök (WC, főzőeszközök), stb..

A védelmi anyagok és eszközök szállítását elsősorban a településen található gépjárművekkel kell megoldani, melyek a „Kimutatás a településen található védelmi anyagokról és eszközökről” 2. számú kimutatásában szerepelnek. Amennyiben a tehergépjármű kapacitása kevés, akkor szintén a védekezésben szereplő társzervezektől kell igényelni a szükséges járműveket, amelyek a 18. táblázatban találhatóak meg.

9. Védművek felülvizsgálati rendje

A vízrendezési létesítmények megfelelő üzemeltetésének és fenntartásának alapfeltétele a művek rendszeres és szakszerű felülvizsgálata. A bellerületi vízrendezési művek állapotát ezért minden évben legalább egyszer - összességben - ellenőrizni szükséges, és a megállapított hiányosságokat sürgősen meg kell szüntetni. A felülvizsgálathoz készült jegyzőkönyvet az illetékes vízügyi igazgatóság részére meg kell küldeni!

Célszerű minden nagyobb csapadéklevonulás után szemlért tartani és a keletkezett károkat azonnal helyreállítani. Az ellenőrzés során a bellerülettel határos külterületeken bekövetkezett változások is figyelemmel kell kísérni (pl. művelési ágyvallozás, erdőirtás stb.), a mely fekvésű beépített területek talajvízszint változását fel kell támi. Javasolható a szomszédos önkormányzatok, az illetékes VIZIG, vizgazdálkodási társulat képviselőjének meghívása is az ellenőrző bejárásokra.

10. Tájékoztató a vízkárelhárításról és az érintett jogszabályokról

10.1. Kivonat a "Települések helyi vízkárelhárítási feladatai" című útmutatóból

A vízkárelhárításra vonatkozó főbb joganyagok

- a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) a települési önkormányzati feladatává teszi az egyszétes ivóvíz biztosítást, a vízrendezést, a vízvezetést és a csatornázást
- a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVIII. törvény (Vgvt.) tartalmazza a vízzel és vízi létesítményekkel összefüggő állami és települési önkormányzati feladatokat. Külön rendelkezik a vízek kártételei elleni védelem és védekezés pontos teendőiről, tetelesen meghatározza a polgármester (főpolgármester) az árvíz- és belvízvédkezéssel kapcsolatos államigazgatási feladatairól és hatásköréről.
- 232/1996. (XII. 26.) kormányrendelet a vízek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló rendelet a kormánybiztos jogkörének meghatározásán túl meghatározza a védekezés országos irányítást, a védekezés műszaki feladatainak helyi irányítását, valamint a védelmi biztonság trányítási és koordinációs feladatait.
- a VIZIG a védekezésre kötelezettek számára véleményezi a védekezési terveket, közreműködik a védekezési felkészítésekben és a védőművek felülvizsgálatában, továbbá a védekezési feladatok ellátásához műszaki - szakmai segítséget nyújtanak a polgármesterek számára. A védekezésre kötelezettek a tevékenységük során ügyeleti naplót vezetnek, és jelentési kötelezettséget teljesítenek. A meghatározott fokozatú védekezési készültség elrendeléséről, megszüntetéséről, módosításáról, illetve az ehhez szükséges tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről is e jogszabály (232/1996. (XII. 26.) k.r.) rendelkezik.
- 72/1996. (V.22.) kormányrendelet (Hkr.) a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról
A rendelet a vízügyi igazgatási szervek, valamint a helyi önkormányzatok jegyzőinek vízgazdálkodási hatósági hatásköréről és a hatósági jogkör gyakorlásáról határozik. E jogszabály alapján a Felügyelőség a vízi létesítményeket és vízhasználatokat a vízügyi üzemeltetési engedélyezési eljárás, valamint az ellenőrzés során a létesítmény jellegére és a térség vízgazdálkodásában betöltött szerepére figyelemmel, I-IV-ig terjedő felügyeleti kategóriába sorolja. Ennek megfelelően az érintett vízgazdálkodási követelmények szempontjából: az I. kategóriába a kiemelkedően fontos, a II. kategóriába a nagyobb területeg érintően jelentős, a III. kategóriába a helyi jelentőségű, a IV. kategóriába a kisebb jelentőségű vízi létesítmények, vízi köznyelvek tartoznak.
- 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédkezéssel
A rendelethez az árvíz- és belvízvédelmi feladatok konkrét meghatározása szerepel. A felkészülés részeként a védelmi tervek feljuttatásának meghatározása, tartalma, elhelyezése is szabályozásra került. A rendelet melléklete tartalmazza az árvíz- és belvízvédelmi védvonalakat, a belvízrendszerek védelmi szakaszait, valamint az árvíz- és belvízvédkezéssel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó mértékadó vízállásokat,

helyzeteket. A védekezési gyakorlatok, a védekezési ügyelet, a jelentések, tájékoztatások, a védekezések megszűnését követő intézkedések meghatározása része a rendelethez.

- 14/7/2010. (IV. 29.) kormányrendelet a vízek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról

A rendelet a megvalósításához szükséges művek tervezésére, kivitelezésére, üzemeltetésére és a vízgazdálkodási tárgyú, valamint vízi létesítmények megvalósítását magukban foglaló beruházások döntési eljárására terjed ki.

- 30/2008. (XII. 31.) Kvm rendelet a vízek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról

A rendelet részletesen szabályozza a vízek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló munkák, művek és létesítmények műszaki tervezésére, rendelkezéséről és biztonságos kialakítására, használatára, fenntartására és üzemeltetésére vonatkozó előírásokat, továbbá a vízgazdálkodási célokat szolgáló technológiai berendezések műszaki tervezését, kivitelezését és üzemeltetését, valamint a vízgazdálkodási tárgyú vagy az ilyen létesítményeket is magukban foglaló beruházások döntési eljárását.

10.2. Védekezéssel összefüggő jogszabályok

A vízkárelhárításra vonatkozó főbb joganyagok

- a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) a települési önkormányzati feladatává teszi az egyszétes ivóvíz biztosítást, a vízrendezést, a vízvezetést és a csatornázást
- a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVIII. törvény (Vgvt.) tartalmazza a vízzel és vízi létesítményekkel összefüggő állami és települési önkormányzati feladatokat. Külön rendelkezik a vízek kártételei elleni védelem és védekezés pontos teendőiről, tetelesen meghatározza a polgármester (főpolgármester) az árvíz- és belvízvédkezéssel kapcsolatos államigazgatási feladatairól és hatásköréről.
- 232/1996. (XII. 26.) kormányrendelet a vízek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló rendelet a kormánybiztos jogkörének meghatározásán túl meghatározza a védekezés országos irányítást, a védekezés műszaki feladatainak helyi irányítását, valamint a védelmi biztonság irányítási és koordinációs feladatait.
- a VIZIG a védekezésre kötelezettek számára véleményezi a védekezési terveket, közreműködik a védekezési felkészítésekben és a védőművek felülvizsgálatában, továbbá a védekezési feladatok ellátásához műszaki - szakmai segítséget nyújtanak a polgármesterek számára. A védekezésre kötelezettek a tevékenységük során ügyeleti naplót vezetnek, és jelentési kötelezettséget teljesítenek. A meghatározott fokozatú védekezési készültség elrendeléséről, megszüntetéséről, módosításáról, illetve az ehhez szükséges tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről is e jogszabály (232/1996. (XII. 26.) k.r.) rendelkezik.

- 72/1996. (V.22.) kormányrendelet (Hkr.) a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról

A rendelet a vízügyi igazgatási szervek, valamint a helyi önkormányzatok jegyzőinek vízgazdálkodási hatósági hatásköréről és a hatósági jogkör gyakorlásáról határozik. E jogszabály alapján a Felügyelőség a vízi létesítményeket és vízhasználatokat a vízügyi üzemeltetési engedélyezési eljárás, valamint az ellenőrzés során a létesítmény jellegére és a térség vízgazdálkodásában betöltött szerepére figyelemmel, I-IV-ig terjedő felügyeleti kategóriába sorolja. Ennek megfelelően az érintett vízgazdálkodási követelemények szempontjából: az I. kategóriába a kiemelkedően fontos, a II. kategóriába a nagyobb térséget érintően jelentős, a III. kategóriába a helyi jelentőségű, a IV. kategóriába a kisebb jelentőségű vízi létesítmények, vízi közművek tartoznak.

- 10/1997. (VII. 17.) KHMV rendelet az árvíz- és belvízvédekezésről

A rendeletben az árvíz- és belvízvédelmi feladatok konkrét meghatározása szerepel. A felkészülés részeként a védelmi tervek fajtáinak meghatározása, tartalma, elhelyezése is szabályozásra került. A rendelet melléklete tartalmazza az árvíz- és belvízvédelmi védvonalakat, a belvízrendszerek védelmi szakaszait, valamint az árvíz- és belvízvédekezés készültégi fokozatainak elrendelésére vonatkozó mértékadó vizábrásokat, helyszíneket. A védekezési gyakorlatok, a védekezési ügyelet, a jelentések, tájékoztatók, a védekezések megszűnését követő intézkedések meghatározása része a rendeletnek.

- 147/2010. (IV. 29.) kormányrendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról

A rendelet a megvalósításához szükséges művek tervezésére, kivitelezésére, üzemeltetésére és a vízgazdálkodási tárgyú, valamint vízi létesítmények megvalósítását magukban foglaló beruházások döntési eljárására terjed ki.

- 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról

A rendelet részletesen szabályozza a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló munkák, művek és létesítmények műszaki tervezésére, rendeltetészerű és biztonságos kialakítására, használatára, fenntartására és üzemeltetésére vonatkozó előírásokat, továbbá a vízgazdálkodási célokat szolgáló technológiai berendezések műszaki tervezését, kivitelezését és üzemeltetését, valamint a vízgazdálkodási tárgyú vagy az ilyen létesítményeket is magukban foglaló beruházások döntési eljárását.

Katasztrófavédelemmel, polgári védelemmel összefüggő joganyagok

2011. évi CXCVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról, részlet:

„11. A polgármester feladatai

15. § (1) A polgármester (a fővárosban a főpolgármester) az illetékességi területén irányítja és szervezi a felkészülés és a védekezés feladatait. E feladatok végrehajtására – a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve egyetértésével – közfoglalkoztatási támogatást igényelhet az erre a célra létrehozott költségvetési előirányzat terhére, a külön jogszabályban meghatározottak szerint.

(2) A polgármester a felkészülés keretében:

- a) felelős a települési (a fővárosban kerületi) veszélyelhárítási tervek elkészítéséért, valamint a helyi lehetőségek figyelembevételével a védekezés feltételeinek a biztosításáért,
- irányítja a védekezésre való felkészítést,
- gyakorolja katasztrófavédelmi ügyekben az elsőfokú polgári védelmi hatósági jogkört, amit jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe,
- a polgári védelmi kötelezettség alatt álló állampolgárt a területi, települési, kerületi és munkahelyi polgári védelmi szervezethez kiképzésre és gyakorlatra osztja be,
- e) felelős a polgári védelmi kötelezettségen alapuló települési polgári védelmi szervezet megalakításáért,
- f) gondoskodik az illetékességi területen élő vagy tartózkodó személyek részére a katasztrófavészélyekről szóló, a magartási szabályokat is tartalmazó tájékoztatásról,
- g) a gazdálkodó szervezetek részére határozattal elrendeli a polgári védelmi kötelezettségen alapuló települési és munkahelyi polgári védelmi szervezetek megalakítását és az alkalmazás feltételeinek biztosítását,
- h) biztosítja a lakosság riasztására szolgáló és a közigazgatási területén lévő, rendelkezésre bocsátott technikai berendezések működtetését,
- i) részt vesz a feladatainak ellátása érdekében, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek által szervezett felkészítéseken,
- j) kijelöli a katasztrófák ellentéteivel összefüggő feladataiban közreműködő közbiztonsági referenst.

(3) A főpolgármester és a megyei közgyűlés elnöke szervezi és irányítja a fővárosi és a megyei önkormányzat közfeladataihoz kapcsolódó katasztrófavédelmi tevékenységet.

16. § A polgármester a településen a védekezés során:

- a) a 46. § (3) bekezdésében meghatározott kivétellel a hivatásos katasztrófavédelmi szerv szakmai iránymutatása mellett irányítja a településen a helyi katasztrófavédelmi tevékenységet,
- b) halasztást nem tűrő esetben átmeneti jelleggel elrendeli az élet és az anyagi javak védelméhez szükséges intézkedéseket, és erről haladéktalanul értesíti a település szerinti illetékes hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének vezetőjét és a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökét,
- c) a polgári védelmi kötelezettség alatt álló állampolgárt a katasztrófavédelem érdekében határozattal polgári védelmi védelmi szolgálatra kötelezi,
- d) szervezi és irányítja a lakosság védelmét, kitelepítését, kimenekítését, befogadását és visszatelepítését.

e) szervezi és irányítja az anyagi javak védelmét, a lakosság létfontosságúhoz szükséges anyagi javakkal történő ellátását,
 f) a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökének rendelkezése alapján - vagy halasztási nem tűrő esetben annak utólagos tájékoztatásával - elrendéli a települési polgári védelmi szervezetek alkalmazását,
 g) együttműködik más települések polgármestereivel, a védekezésbe bevont más szervezetekkel a katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásában.”

- **62/2011. (XII.29.) BM rendelet** a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól
 Ez a rendelet többek között a katasztrófavédelmi szervezetek, polgárvédelmi szervezetek megalakításának, működésének szabályairól, katasztrófavédelmi felkészítés rendjéről és a lakossági tájékoztatás rendjéről szól.

- **1996. évi XXXI. törvény** a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

A törvény tartalmazza az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tüzek megelőzése, a tüzeseteknél, a műszaki mentéseknél való segítségnyújtás, és a tűz elleni védekezésben résztvevők jogainak, kötelezettségeinek, valamint a védekezés szervezeli, irányítási rendjének, személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek szabályozását.

- **90/2007. (IV. 26.) kormányrendelet** a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről

A jogszabály a környezetkárosodást megelőző intézkedéseket, a környezetkárosodás megszüntetése érdekében a helyreállítási, kárelhárítási, illetve kármentesítési tevékenységeket összegzi. A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi szervek feladataikat önállóan és a rendeleiben meghatározott együttműködéssel hajtják végre.

Védekezés költségeinek elszámolásával megérintésével kapcsolatos joganyagok

- **9/2011. (II. 15.) kormányrendelet** a vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól

A támogatás igénylésének feltétele, hogy az önkormányzat a váratlan esemény bekövetkezésétől vagy - védekezési kudarcsok esetén - a védekezés megkezdésétől számított 7 napon belül a rendeleiben meghatározott adatlapon a szükséges bejelentést megtegye (<http://ebr/42.ohn.gov.hu/palyazarai/>), tekintettel arra, hogy a jelentésre nyitva álló határidő elmulasztása jogvesztő.

A jogszabály komplex módon szabályozza a támogatási igény benyújtását és a támogatás elszámolását, melyhez a szükséges nyomtatványok a rendelet mellékletét képezik.

Kártérítésre, kártalanításra vonatkozó joganyagok

- **23/1997. (III. 19.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervezetek és hivatalos állományú tagjainak kártérítési feloltsóságáról

- **24/2015. (V.25.) FM rendelet** a fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól

II. KIMUTATÁSOK

I. számú kimutatás

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZETBEN RÉSZTVEVŐK ÉS FELADATAIK

Védővezető

Név: Máté Annel

Cím: Nyírható, Szabadság tér 7.

Tel: 42/281-042

E-mail: hivatal@nyirhaton.hu

Védővezető helyettes (védelemvezető irányítóiban)

Név: Badics Ildikó

Cím: Nyírható, Szabadság tér 7.

Tel: 42/281-042

E-mail: jegyzo@nyirhaton.hu

Feladatokról:

Figyelemmel kíséri a várható rendkívüli meteorológiai helyzetre kiadott riasztásokat, valamint az VIZIG által készített hidrometeorológiai tájékoztatásokat (www.omsh.hu), www.meteo.hu; www.ovisz.hu).

A védelmi helyzetnek megfelelően védelmi készültséggel rendel el a településen.

I. fok: telefonon, vagy személyesen riasztja a helyettesét, illetve a szakcsoportok vezetőit.

Gondoskodik a 12 órás nappali őrszolgálat megszervezéséről.

II. fok 24 órás éjjeli nappali felkészültségi meg szervezése.

III. fok: intézkedik a beavatkozási szakaszokra meghatározott feladatok végrehajtásáról.

A védekezés állandó figyelemmel kísérése, a védekezési tevékenység központi szervezése és irányítása.

A védekezési helyek ellenőrzése. Az ellenőrzés idejének és megállapításának rögzítése a védelmi naplóban.

Felügyeli a védekezésben résztvevőket.

A védekezéshöz szükséges munkaerő mozgósítása, anyag és felszerelés irányítása, utánpótlása.

Tájékoztítja a lakosságot a kialakult helyzetről és a várható intézkedésekről.

Tájékoztítja a hidrometeorológiai helyzetéről a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságtól. A védekezési költségek elszámolásához szükséges adatok, különbözően a védekezéssel dolgozók munkájának, a védekezéshez igénybevetett gépek, felszerelések és anyagok felhasználásának folyamatos nyilvántartása.

Folyamatosan vezetess/vezetesse a védekezési naplót, minden intézkedést, utasítást és esetlegesen keletkező számlát aláírásával és bélyegzőjével hitelesíten.

Gondoskodik a védekezésbe bevont állomány munka- és balesetvédelmi felkészítéséről és azt dokumentálja.

Napi jelentést készít és küld a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságnak, és a VIZIG Vízkárelhárítási Ügyeletének.

Fényképfelvételtekkel dokumentálja az esetleges károkat és a védekezési mozzanatokot.

Helyi vízkárelhárítási műszaki feladatait a szomszédos önkormányzatokkal, területileg illetékes Vízügyi Igazgatósággal és Vizagárdalkodási Társulattal rendszeres kapcsolatot tartva és egyeztetve kell ellátnia. A védekezés felelős vezetőinek kölcsönösen tájékoztatniuk kell egymást.

A vízállások leolvastatása, feljegyzése a meglévő vagy ideiglenes vízmérceken és ezen adatok igény szerinti továbbítása.

Ha az elvezetendő vízmennyiség meghaladja a levező csatornahálózat vízlevezető (emésztő) képességét, a vízlevezetés sorrendiségének megállapítása a mentesítendő területek figyelembevételével történik.

A lakók, továbbá berendezések, felszerelések, vagyontárgyak elszállítása veszélyeztetett épületekből és létesítményekből, és az erre a célra kijelölt épületekben való elhelyezés (a mentést, kiürítést, visszatelepítést a közlekedési megbízott rendel el).

Ha a védelemvezető helybéli szakemberrel nem tudja a műszaki irányítást ellátni, kérheti az illetékes Vízügyi Igazgatóságtól műszaki tanácsadó kirendelését a védekezés műszaki irányítására.

A védekezés során a esatlakozó vízfolyás- vagy csatornaszakaszokra, illetőleg területekre és az azokon lévő létesítményekre is kiható nagyobb arányú műszaki beavatkozásokhoz (töltésvégzés, síkvidéken mederelzáras, vérszátozás, stb.) előzetesen meg kell szerezni a VIZIG illetve egyéb hatóság engedélyét.

Az Önkormányzat székhelyén, a védekezés idején műszaki ügyeletet kell tartani. Az ügyeleten naplót kell vezetni, melybe be kell jegyezni a védekezés minden eseményét, a velük kapcsolatos valamennyi adott és kapott utasítást, jelentést.

Intézkedni kell a maximális előtési határ megjelöléséről, a maximális vízállások rögzítéséről, melyet a védekezés után geodétával be kell mérni.

Szállítási, anyag és gépeltető szakcsoport

Vezetője közvetlenül a védelemvezető irányítása alá tartozik.

Név: Nyakas Máté

Cím: 4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

Tel: 42/281-042

E-mail: nyakas.mate@nyirbator.hu

Feladatai:

Megszervezi a gépek, berendezések zavartalan üzemelését és hibaelhárítását. Gondoskodik a védekezéshez igényelt gépek, járművek, szivattyúk, gépközlelők, szerelők biztosításáról. Intézi a védekezéshez szükséges anyagok beszerzését és kiszállítását, nyilvántartja a felhasznált anyagokat, gépek üzemórát. Minden nap jelentést ad 18 órakor a telepítés műszaki ügyeletének a felhasznált anyagokról, gépekről, igénybe vett létszám adatairól. Segíti a szakaszvédelem vezetőinek munkáját, kapcsolatot tart a többi szakaszcsoportok vezetőivel.

Elhelyezési és életmészer ellátó szakcsoport

Vezetője közvetlenül a védelemvezető irányítása alá tartozik.

Név: Sipos Gábor

Cím: 4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

Tel: 42/281-042

E-mail: sipos.gabor@nyirbator.hu

Feladatai:

Az összesített napi jelentések és az Irodai szakaszcsoport nyilvántartásai alapján megszervezi a védekezésben résztvevők ellátását, élelmezését, munka és védőruházattal való ellátását. Intézi és szervezi a kitelepített lakosok és az érkező idegen beavatkozó erők elhelyezését, ellátását. Naponta 18 óráig a műszaki ügyeletnek jelentést kell adnia az elhelyezettek és az ellátottak létszámáról, a felhasznált anyagokról.

Irodai szakcsoport

Vezetője közvetlenül a védelemvezető alá tartozik.

Név: Batai Árpád

Cím: 4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

Tel: 42/281-042

E-mail: batai.arpad@nyirbator.hu

Feladatai:

A napi jelentések alapján nyilvántartja a védekezésben résztvevő dolgozókat. Ellenőrzi a munkavédelmi, balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályok betartását. A védekezési elszámolásokat begyűjti, ellenőrzi, és a kifizetésekről gondoskodik. Napi jelentést ad 18 óráig az ügyeletnek a védekezésben résztvevő irodai létszámáról.

Telepítés műszaki ügyelet

Közvetlenül a védelemvezetőnek van alárendelve.

Név: Böszörményi Sándor

Cím: 4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

Tel: 42/281-042

E-mail: boszormenyibi@gmail.com

Feladatai:

A szakcsoportoktól napi jelentések begyűjtése összegyűjtése. Védekezési napló vezetése. A védekezéssel kapcsolatos tájékoztatók és helyzetjelentések összeállítása, jóváhagyás után (védelemvezető) továbbítása a Katasztrófavédelmi Igazgatóságnak, a helyi Polgárvédelmi vezetőnek és a FETVIZIG Műszaki Ügyeletének. Szükség szerint a sajtónak, a médiának. Gondoskodik az adattovábbításról

2. számú kimutatás

III. RAIJI MELLÉKLETEK

- 1. Ajánlat helyszínrajza M=1 :100000
- 2. Árnézet helyszínrajza M=1 :20000
- 3. Részletes helyszínrajza – külterület M=1 :20000
- 4. Részletes helyszínrajza – beltérület M=1 :3000

Hitelesítő lap

Sorszám	Aktualizálás dátuma	Felhívásiglatot végezte	Jóváhagyta

Nyírbátor Város Helyi Vízkezelési Terve

Nyírbátor Város vízkezelési védelmi terve a település területén keletkező, illetve az oda érkező káros vizek elvezetésével, a belvizek elleni védekezéssel foglalkozik.

A terv a vízkezeléssel foglalkozó hatályos jogszabályok (törvények, rendeletek), valamint az Országos Vízügyi Főigazgatóság által kiadott segédletek alapján, azok figyelembevételével készült.

A védelmi tervet évente felül kell vizsgálni, a módosulásokat át kell vezetni.

A felülvizsgálat és az aktualizálás tényét a hitelesítő lapon folyamatosan kell rögzíteni.

A terv moduláris rendszerű, így a védelmi terv a lapok cseréjével aktualizálható.

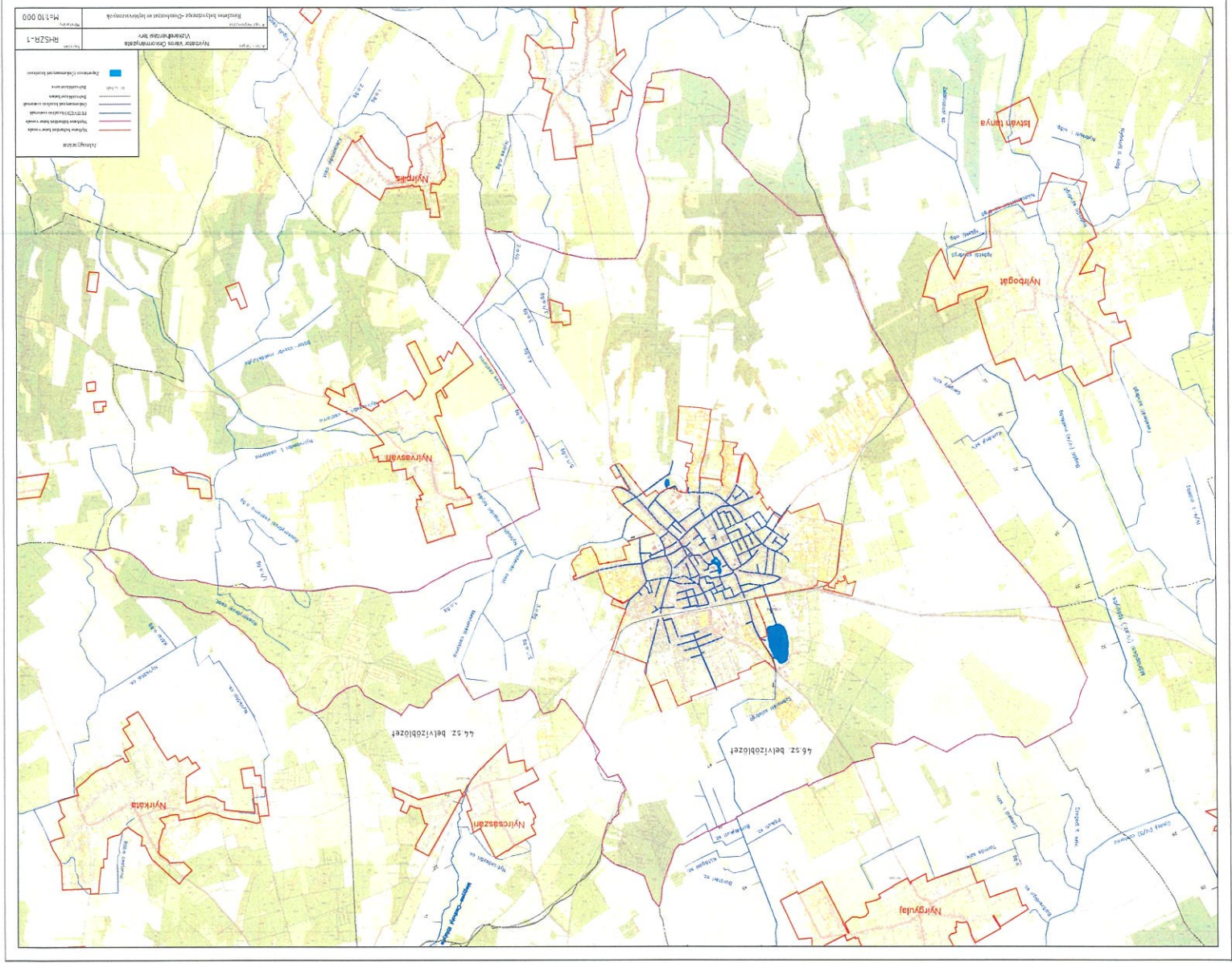
A védelmi terv belvízvédelemmel foglalkozik, mivel a települést árvíz nem veszélyezteti.

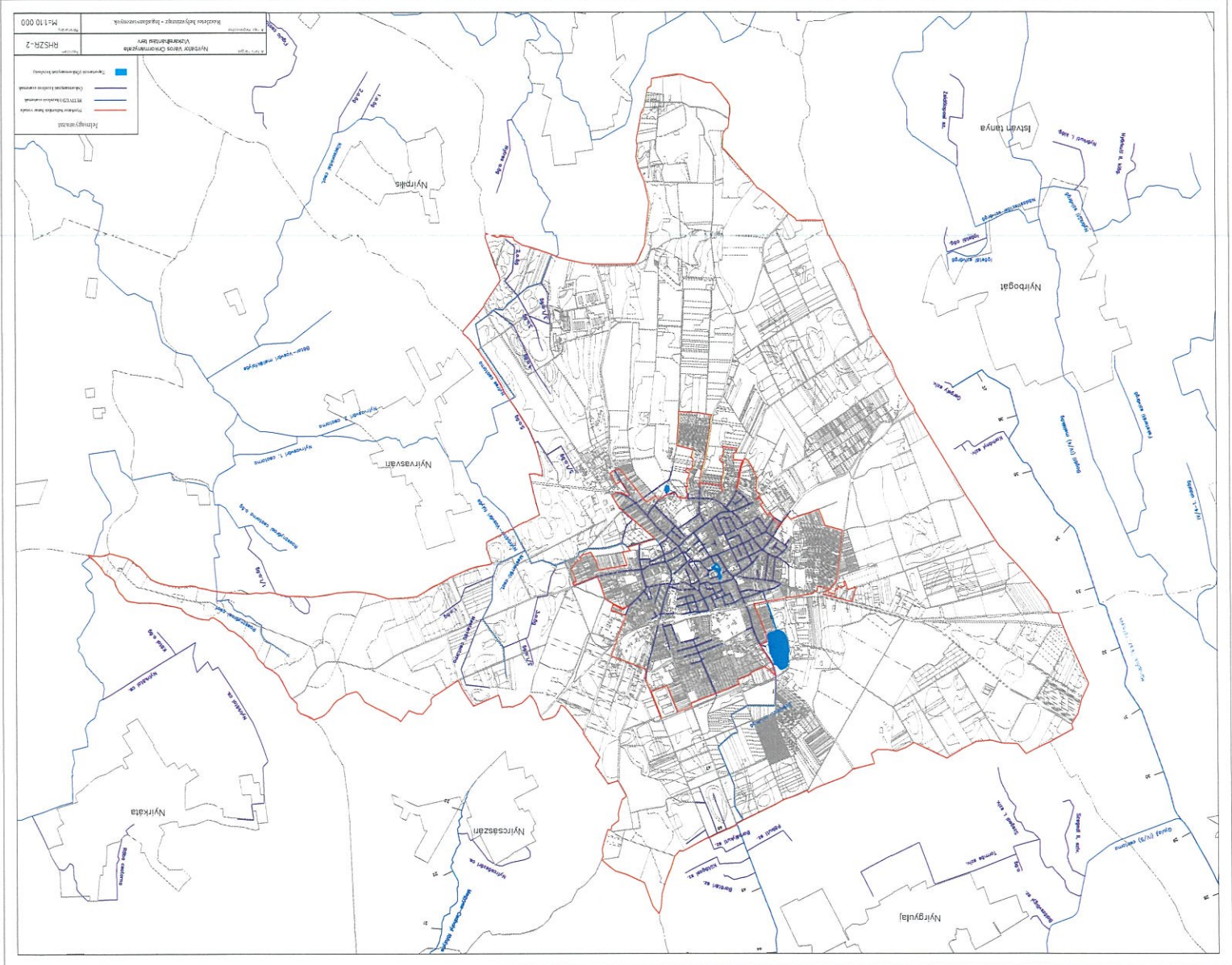
Nyírbátor, 2023. március

A képviselőtestület döntése alapján jóváhagyta:

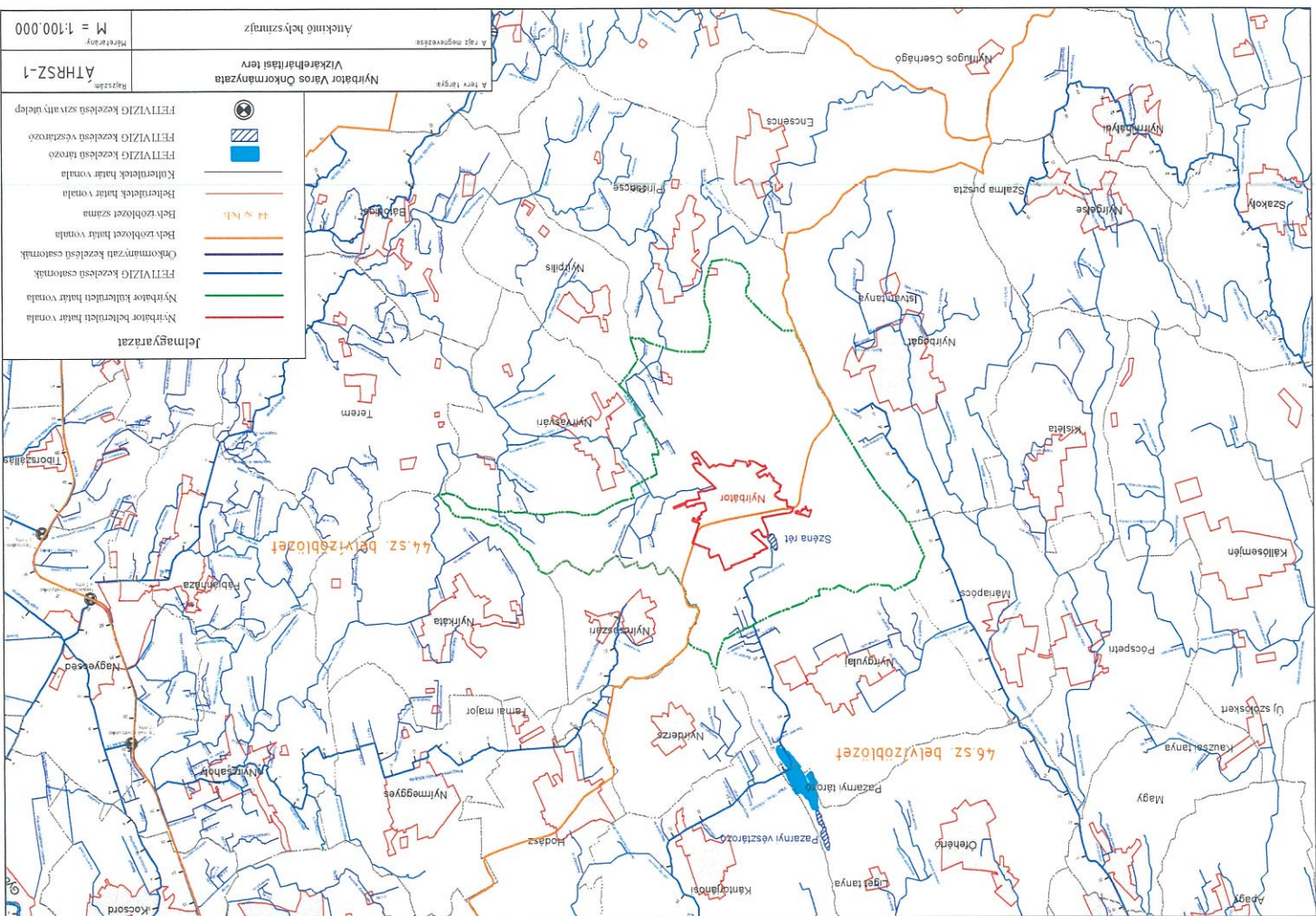
Máté Antal
polgármester

- Árnyékos területek
- 100% nyitott terület
  - 75-99% nyitott terület
  - 50-74% nyitott terület
  - 25-49% nyitott terület
  - 0-24% nyitott terület
- Árnyékos területek
- Árnyékos terület
  - Árnyékos terület (kiszármazott terület)
  - Árnyékos terület (kiszármazott terület)
  - Árnyékos terület (kiszármazott terület)

